Nationella läkemedelslistan i Cosmic

Hitta i dokumentet

Nationella läkemedelistan i Cosmic
Nationella läkemedelslistan i Cosmic och Samtycken
Nationella läkemedelslistan och spärrar i Cosmic
Fönstret Nationella läkemedelslistan i Cosmic
Flik Uttag pappersrecept
Flik Jämför med ordinationer i Cosmic
Skapa ny ordination i Cosmic baserat på förskrivning från NLL
Förskrivning av läkemedel i Cosmic
Förskrivning av förbrukningsartikel i Cosmic
Viktiga begrepp
Uppdaterat från föregående version

Nationella läkemedelistan i Cosmic

Tanken med Nationella läkemedelslistan (fortsättningsvis benämnt NLL) är att ge vårdgivare en heltäckande bild av patientens förskrivna läkemedel och andra varor som är tillgänglig för vård, apotek och patient, med syftet att öka patientsäkerheten.

I Cosmic kommer du i och med införandet av NLL ges möjligheten att se, ändra och avsluta eller makulera alla förskrivningar som en patient har fått de senaste 5 åren direkt i journalsystemet. NLL ska se som ett komplement och en förbättring av funktionalitet i Cosmic men ersätter inte nuvarande funktioner som tex läkemedelslistan i Cosmic, där man fortsatt kommer dokumentera och se patientens ordinationer.
I samband med NLL har även ett arbete gjorts för att ta fram gemensamma kodverk för att möjliggöra strukturerad information. I Cosmic blir det därför ett antal nya informationsmängder, tex behandlingsorsak, behandlingsändamål, ändringsorsak, administreringssätt och dosering. När det gäller administreringssätt så består informationsmängderna numera av administreringsväg, administreringsmetod, administreringsställe, precisering av administreringsställe samt medicinteknisk produkt vid läkemedelsadministrering.
I och med anpassningarna till NLL så ersätts även begreppet recept med förskrivning och utkorgen i läkemedelsmodulen förändras.

Anpassningar i Cosmic sker stegvis och ny funktionalitet kommer att tillkomma under en lång tid framöver.

Du kan läsa mer om NLL hos eHälsomyndigheten här Nationella läkemedelslistan • E-hälsomyndigheten

Nationella läkemedelslistan i Cosmic och Samtycken

(Källa: eHälsomyndigheten)

För att ta del av patientens alla förskrivningar från samtliga vårdgivare i Sverige via NLL så behövs rätt behörighet, ett giltigt ändamål och patientens samtycke.

E-hälsomyndigheten beskriver vilka som är tillåtna ändamål och vem som har rätt behörighet i NLL så här:

Hälso- och sjukvårdspersonal med behörighet att förskriva läkemedel eller andra varor, för att:

- åstadkomma en säker ordination av läkemedel och andra varor för en patient,
- bereda vård eller behandling av en patient,
- komplettera patientjournalen.

Sjuksköterska utan behörighet att förskriva läkemedel eller andra varor, dietist och farmaceut i hälso- och sjukvården för att:

- bereda vård eller behandling av en patient, eller
- komplettera patientjournalen.

Det finns 3 olika typen av samtycken i NLL, Tillfälligt samtycke, Registrerat åtkomstsamtycke och Dossamtycke. Om patienten av någon anledning inte kan delge ett samtycke så kan du ändå få åtkomst till NLL via antingen ett Förmodat samtycke eller via Nödåtkomst.

Utöver det finns det funktionalitet i Cosmic för att hantera samtycke för barn vilket beskrivs under eget avsnitt längre ner.

Om patienten har ett registrerat samtycke i Cosmic så kan du se det i patientlisten.

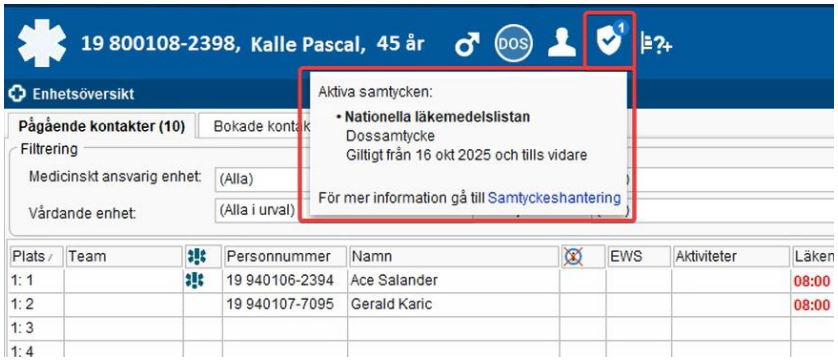

Tillfälligt samtycke

Ett registrerat tillfälligt samtycke gäller för en vårdkontakt eller ett vårdtillfälle. Förvald giltighetstid är 3 veckor, vilket är det som anses som en rimlig tid av eHälsomyndigheten. Viktigt att längden på det tillfälliga samtycket anpassas efter vad som kan anses vara rimligt vid respektive vårdkontakt. Samtycket gäller för vårdande enhet men du som användare kan välja att göra samtycket individuellt, vilket innebär att det endast är giltigt för just dig.

När ska tillfälligt samtycke användas enligt eHälsomyndigheten?

Ett tillfälligt samtycke ska användas när du som behörig hälso- och sjukvårdspersonal har vårdkontakt med patienten eller vid ett vårdtillfälle. Samtycket kan även inhämtas av en vårdenhet inför en planerad vårdkontakt, till exempel i samband med bokning av tid eller vid förfrågan om förnyelse av en förskrivning.

Vid öppnande av NLL i Cosmic får du möjlighet att ange ett tillfälligt samtycke enligt nedan bilder. Det förutsätter att det inte finns ett samtycke sedan tidigare.

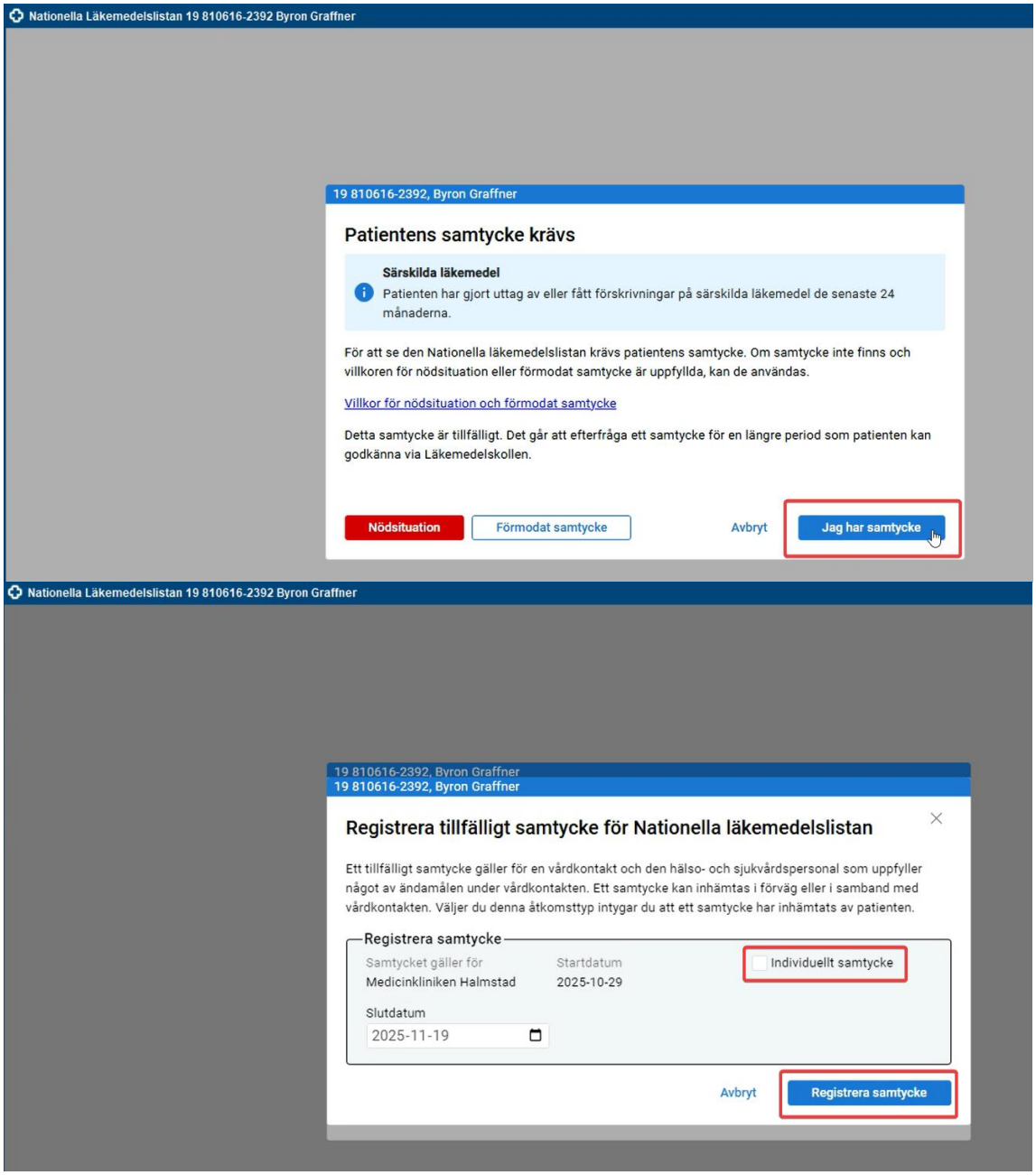

Registrerat åtkomstsamtycke

Det finns möjlighet att tillämpa ett registrerat åtkomstsamtycke som gäller för den hälso- och sjukvårdspersonal som uppfyller ändamålen i relation till patienten.
Samtycket innebär att hälso- och sjukvårdspersonal inte återkommande behöver inhämta samtycke och tydliggör att det finns ett verifierat och dokumenterat samtycke.

Det registrerade åtkomstsamtycket medger direktåtkomst till patients uppgifter i NLL för enskild legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och ska användas när du vet att du kommer att ha en kontinuerlig kontakt med patienten över en längre tid. Ett registrerat samtycke gäller som längst i fyra år och för flera vårdkontakter.

I Cosmic kan du Efterfråga ett långsiktigt registrerat samtycke ifrån NLL. Valet nås via de tre punkterna (…) som syns i bilden nedan.

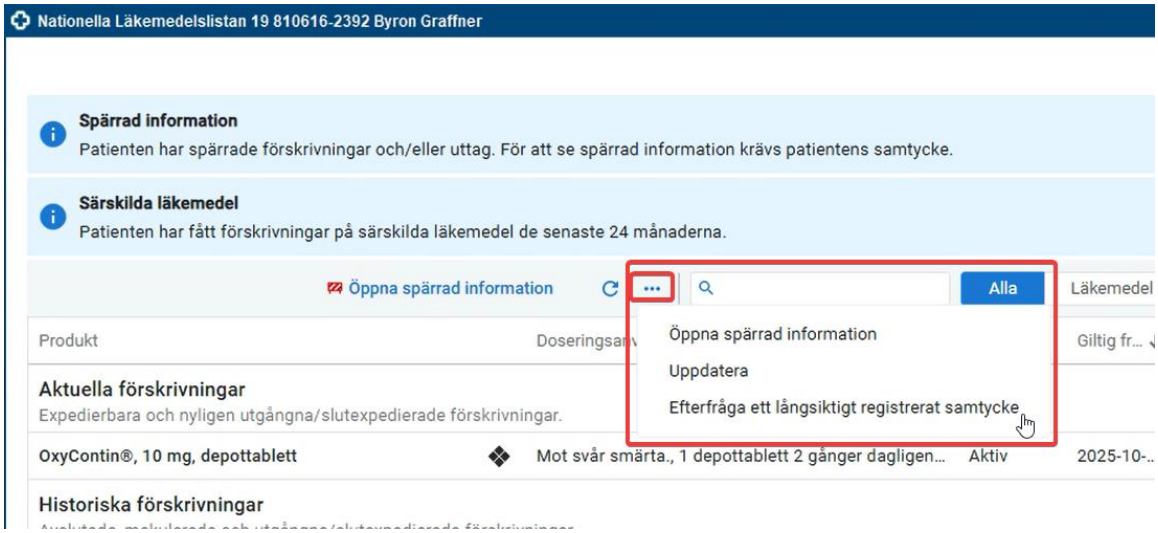

Valet kommer inte att vara tillgängligt om patienten är dospatient, under 18 år eller redan har lämnat ett åtkomstssamtycke. Samtycket börjar gälla först efter att patienten loggat in i Läkemedelskollen inom 7 dagar och accepterat förfrågan. Om patienten inte svarar inom tidsfristen, förfaller förfrågan automatiskt.

Patienten kan avsluta ett registrerat åtkomstsamtycke med omedelbar verkan i Läkemedelskollen, som också nås via 1177.se, eller kontakta E-hälsomyndigheten via telefon.

Du som förskrivare kan avsluta det registrerade samtycket via Förskrivningskollen, om du exempelvis inte längre har en vårdrelation till patienten. Sök upp patienten i Förskrivningskollen och välj ”Avsluta samtycke”. Bekräfta genom att välja ”Avsluta registrerat samtycke” i informationsrutan som dyker upp. Du har nu avslutat det registrerade samtycket.

Dossamtycke

För att en patient ska få dosdispenserade läkemedel behöver patienten ge ett så kallat dossamtycke. Hälso- och sjukvårdspersonal som inhämtar samtycket ska informera patienten om vad samtycket innebär. Den som inhämtar samtycket kan ge annan personal i uppdrag att registrera samtycket i NLL. Dossamtycket gäller tills vidare, och innebär att hälso- och sjukvårdspersonal inte behöver ett ytterligare samtycke för direktåtkomst till uppgifter om patientens läkemedel. Om patienten begär av hälso- och sjukvårdspersonal att återkalla ett dossamtycke så är det inte längre möjligt för hälso- och sjukvårdspersonal att ta del av dospatientens uppgifter.

Dossamtycke registreras i Pascal, som är det nationella systemet för dosdispensering. Dossamtycke kan inte registreras i Cosmic men du kan se information om dosdispenserade läkemedel via NLL i Cosmic.

Förmodat samtycke

Endast om patienten har en stadigvarande oförmåga att lämna samtycke, vid till exempel demenssjukdom, kan hälso- och sjukvårdspersonalen hänvisa till ett förmodat samtycke.

Vid öppnande av NLL i Cosmic får du möjlighet att registrera ett Förmodat samtycke. Samtycket är giltigt tills att användaren loggar ut ur Cosmic.

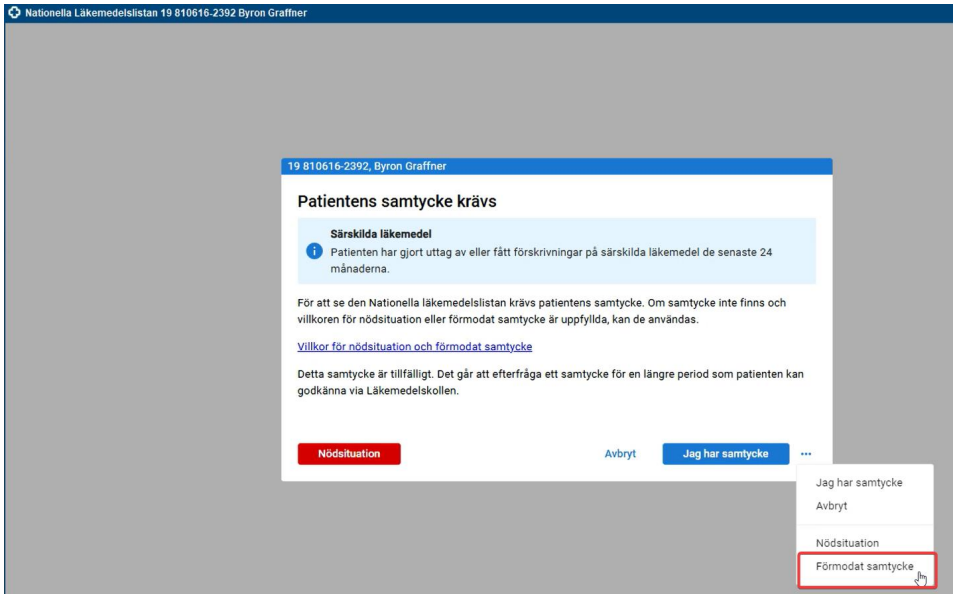

Kan även finnas en knapp för Förmodat samtycke om du använder en större skärm.

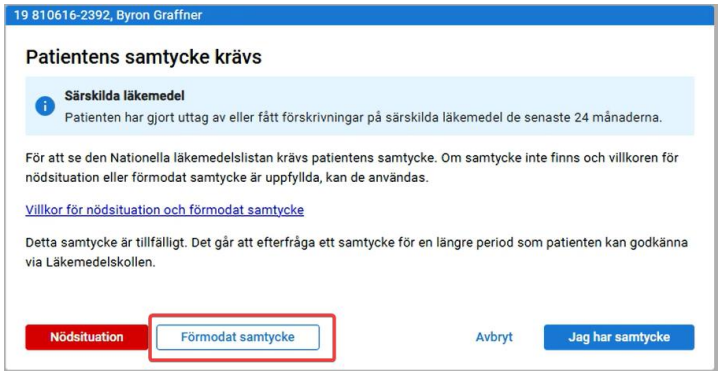

Nödåtkomst

Om en patient tillfälligt saknar förmåga att ge sitt samtycke till hälso- och sjukvårdspersonal kan personalen hänvisa till och intyga att en nödsituation föreligger för att få tillgång till patientens uppgifter från NLL genom att använda funktionen nödåtkomst.

Vid öppnande av NLL i Cosmic får du möjlighet att öppna NLL via knappen Nödåtkomst. Det är giltigt tills att användaren loggar ut ur Cosmic.

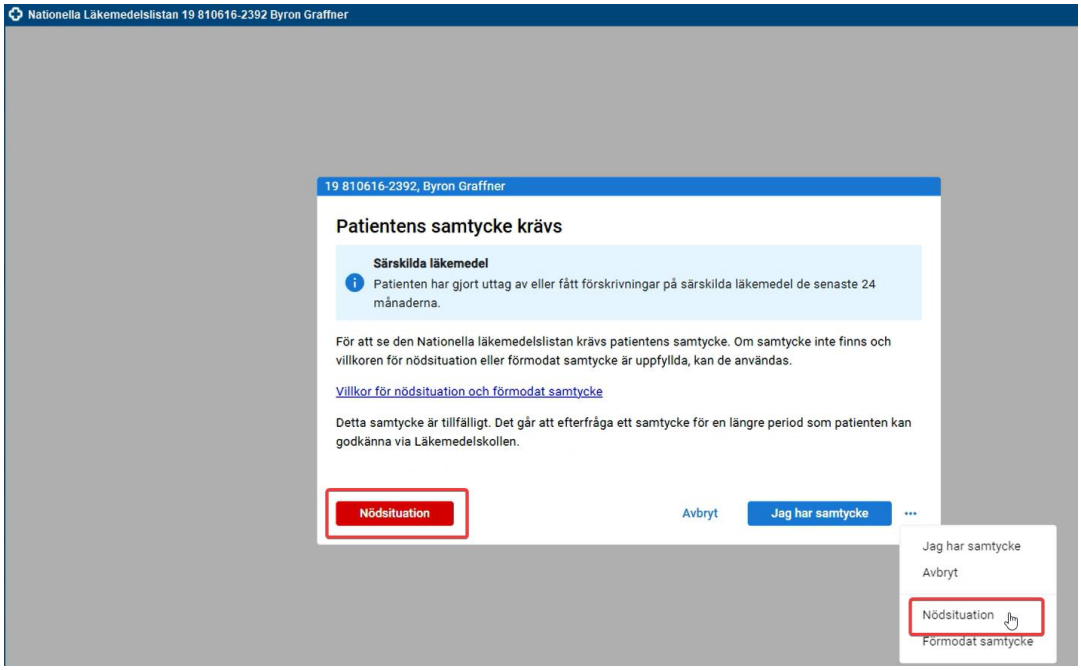

Samtycke barn

När patienten är ett barn under 15 år behövs inget samtycke för att öppna NLL.

För patienter som är mellan 15 och 18 år behövs ett samtycke för att öppna NLL. Om patienten bedöms vara moget att lämna ett samtycke är förfarandet likadant som för vuxna patienter.
Om patienten bedöms att inte ha uppnått tillräcklig mognad för att förstå innebörden av samtycke kan knappen Begär åtkomst - barn användas vilket ger direktåtkomst till NLL. Är giltigt tills att användaren loggar ut ur Cosmic.

Vid öppnande av NLL i Cosmic och patienten är mellan 15–18 år, så får du möjlighet att ange Begär åtkomst - barn. Samtycket är giltigt tills att användaren loggar ut ur Cosmic.

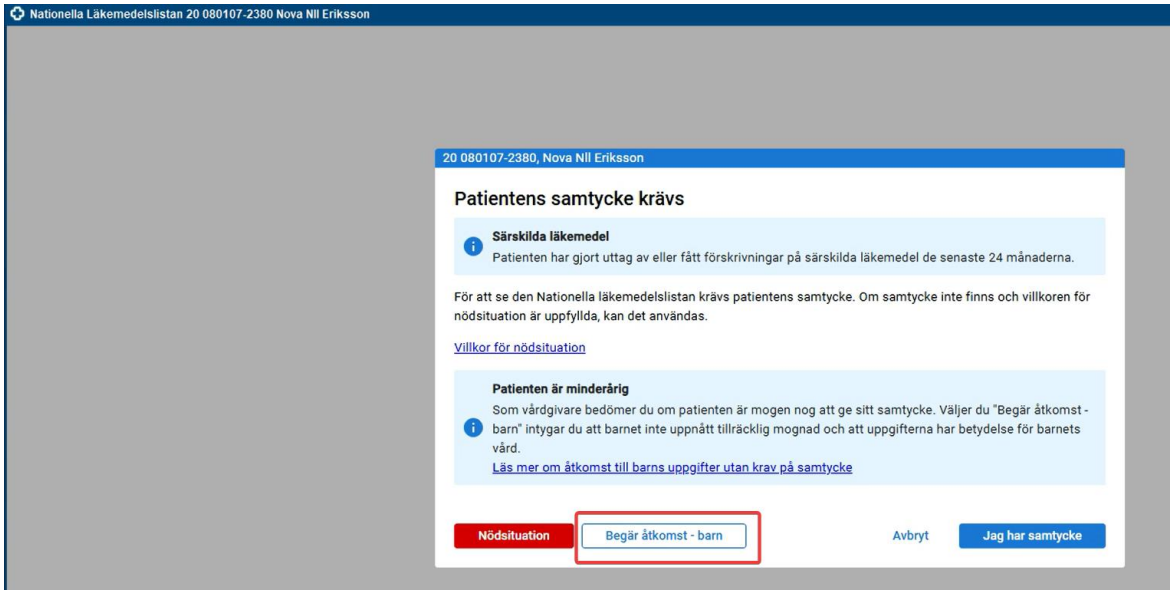

Nationella läkemedelslistan och spärrar i Cosmic

En spärr innebär att vissa uppgifter döljs i NLL vid direktåtkomst för olika ändamål samt för vårdnadshavare och patienten själv.

I Cosmic finns det i huvudsak 2 olika spärrtyper som påverkar åtkomst till information, Integritetsspärr (initieras av patienten) samt Sekretesspärr (initieras av förskrivaren).

Förskrivare av läkemedel kan begära att eHälsomyndigheten ska sekretesspärra en förskrivnings behandlingsorsak för patienten. Om ansvarig förskrivare bedömer att det är av yttersta vikt att uppgiften om ändamålet med vården eller behandlingen inte lämnas ut till honom eller henne.
För barn under 18 år kan en förskrivare av läkemedel sekretesspärra en förskrivning och dess uttag för barnets vårdnadshavare om förskrivaren bedömer att barnet kan lida betydande men om vårdnadshavaren ser informationen.

Du som är förskrivare kan läsa ATT det har förskrivits särskilda läkemedel under de senaste två åren utan patientens samtycke även om det finns en integritetsspärr.

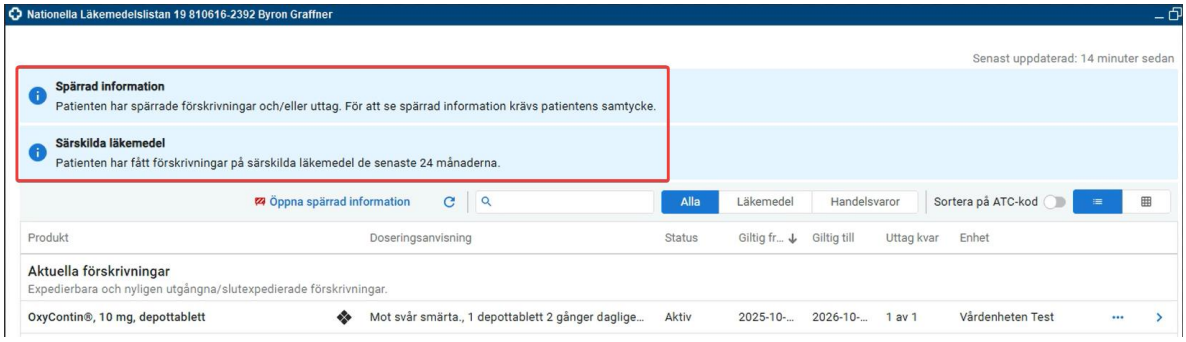

Högerklicka på en förskrivning i listan, eller klicka på de tre punkterna (…) till höger om förskrivningen, och välj sedan Spärra behandlingsorsak för att sätta en sekretesspärr.

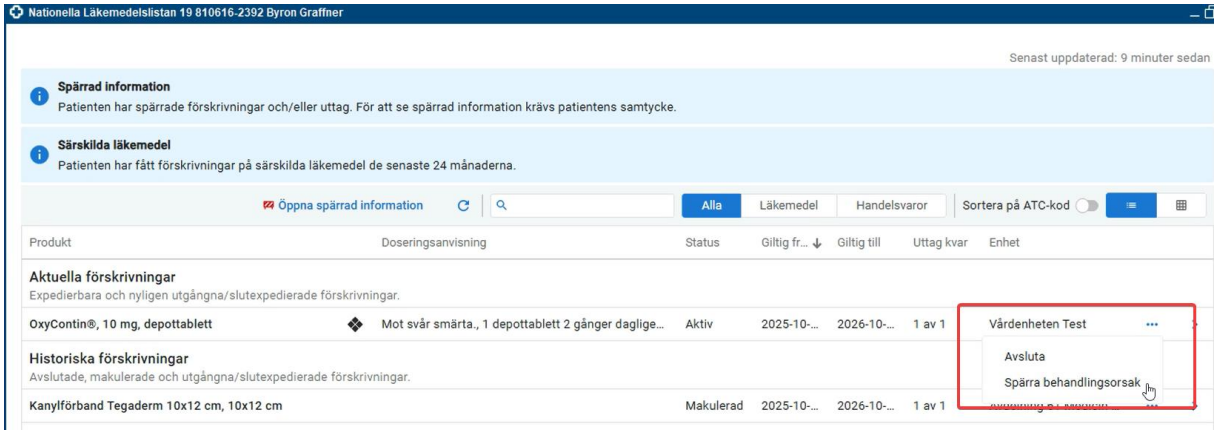

Om det finns en sekretessärrad förskrivning sedan tidigare så markeras den med ikonen . Om du vill häva spärr så högerklickar du på förskrivningen eller klickar på de tre punkterna (…) till höger om förskrivningen, och väljer sedan Häv spärr av behandlingsorsak.

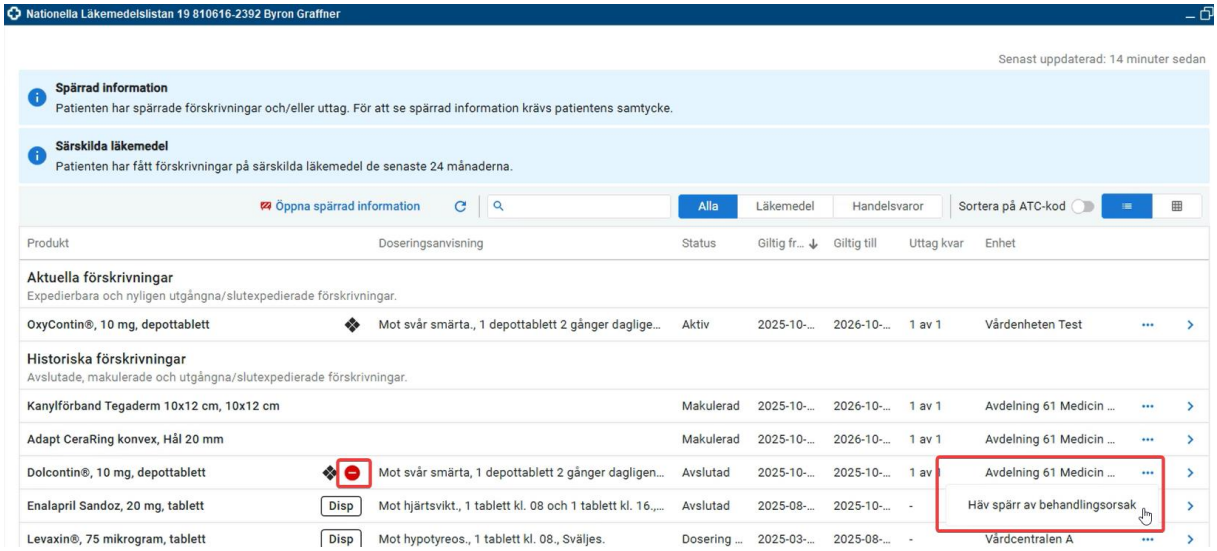

Om patienten har valt att sätta en integritetsspärr på minst en förskrivning så visas ett informationsmeddelande längst upp i vyn Nationella läkemedelslistan i Cosmic. Via valet Öppna spärrad information kan du bryta spärren och se informationen. Du behöver då ett samtycke från patienten.

I vissa fall behöver du inget ytterligare samtycke utan spärrade förskrivningar visas ändå. Det gäller Dospatienter och om valet Nödsituation har använts för att öppna NLL.

Om valet Förmodat samtycke använts för att öppna fönstret Nationella Läkemedelslistan kan spärrad information inte öppnas eftersom patienten är oförmögen att ge samtycke.

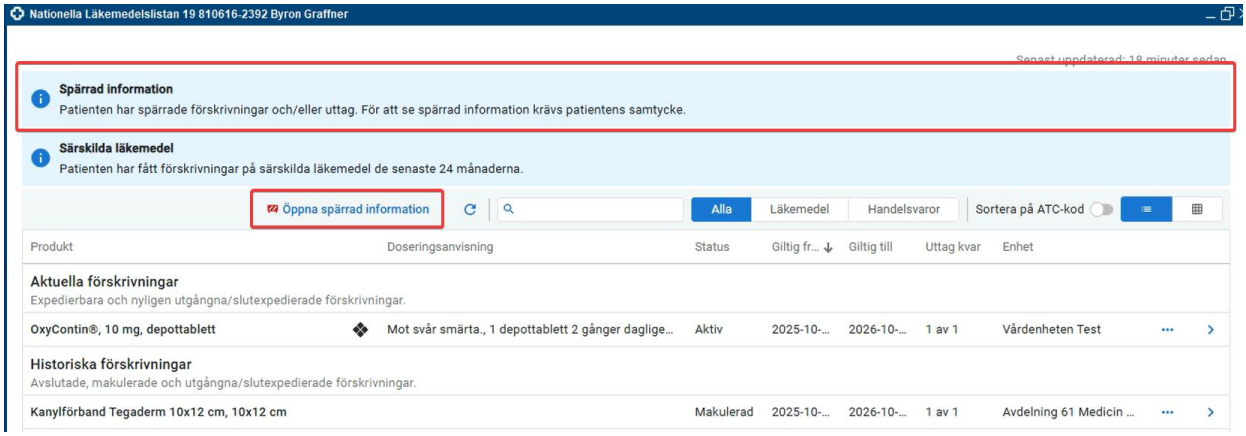

Registrera ett samtycke för att se spärrad information.

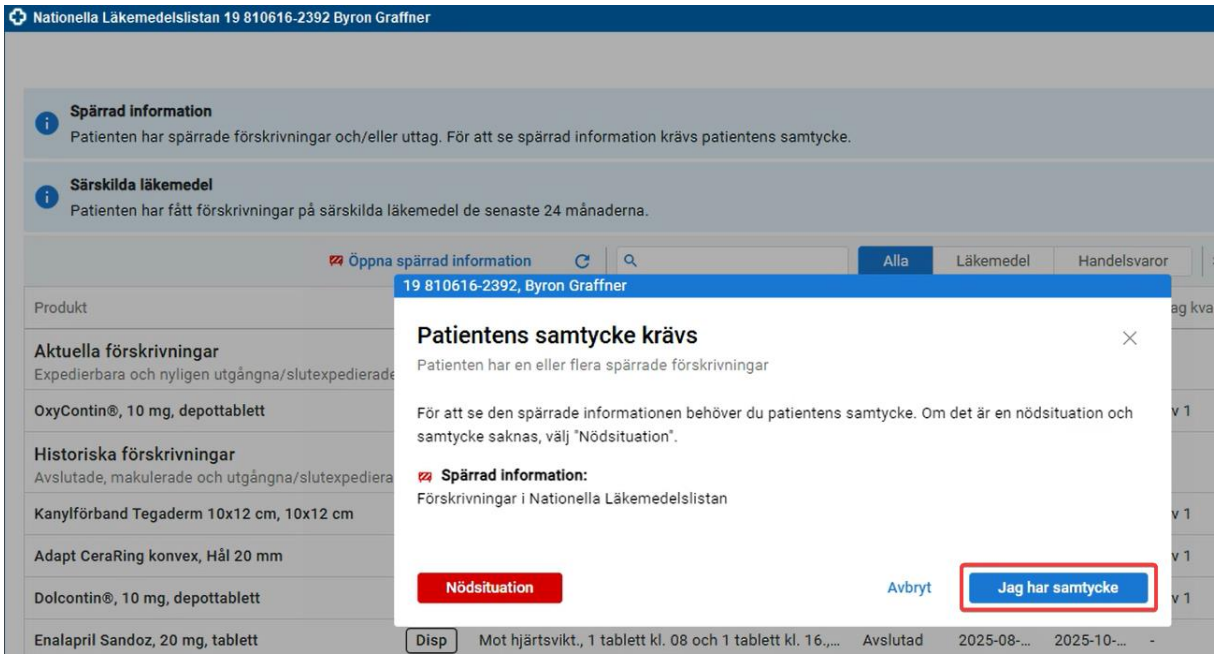

Tidigare spärrad information visas då i listan och markeras med ikon .

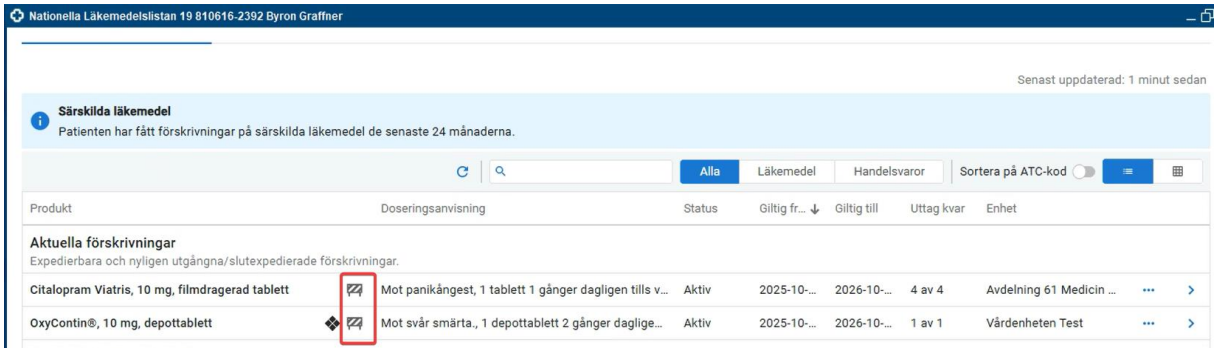

För barn under 18 år kan en förskrivare av läkemedel sekretesspärra alla genomförda och framtida uttag på pappersrecept för barnets vårdnadshavare om förskrivaren bedömer att barnet kan lida betydande men om vårdnadshavaren ser informationen.

Högerklicka på en förskrivning för ett barn under 18 år eller välj de tre punkterna (…) till höger om förskrivningen, och välj sedan Spärra för vårdnadshavare.

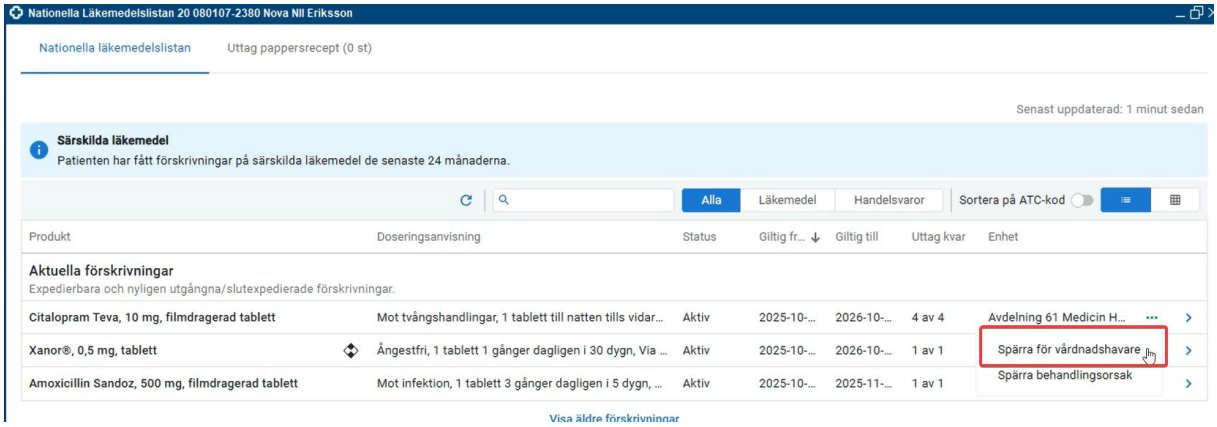

Informationsruta visas med information om spärr. Tryck på Spärra förskrivning.

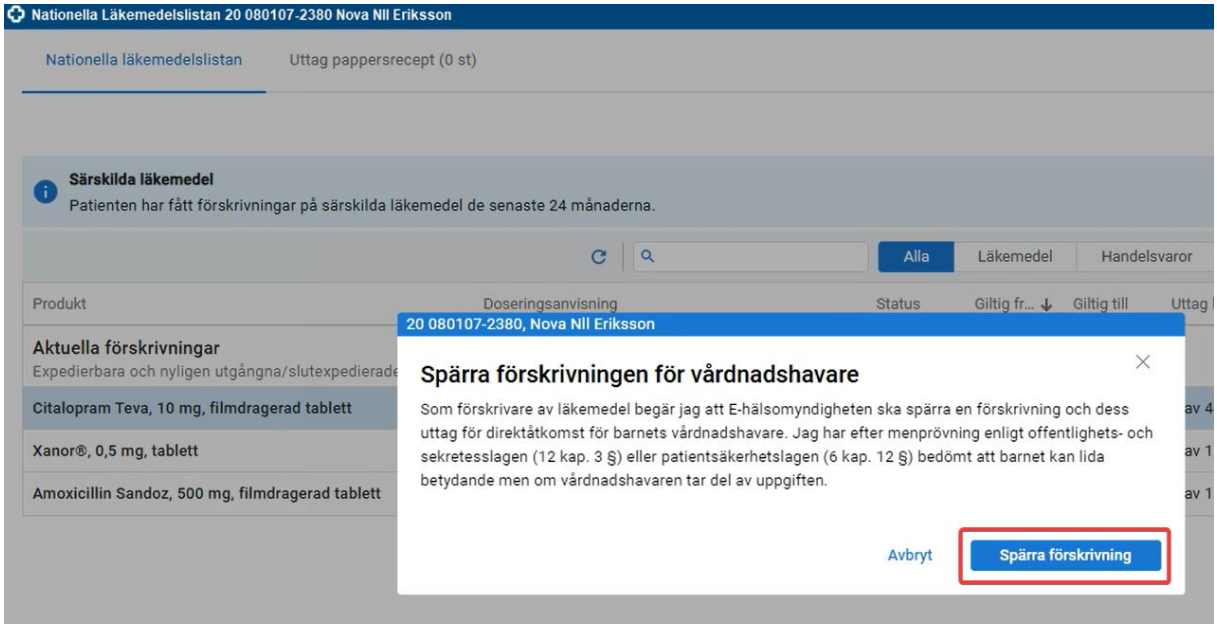

Om spärren är aktiv markeras tabellens verktygsfält och samtliga genomförda uttag med ikonen . Sekretesspärr kan hävas genom att högerklicka på förskrivningen eller via de tre punkterna (…) till höger om förskrivningen. Välj Häv spärr för vårdnadshavare.

Fönstret Nationella läkemedelslistan i Cosmic

I fönstret Nationella läkemedelslistan visas alla förskrivningar som en patient har, oavsett var förskrivningen har skapats och vilket system som har använts. För att kunna öppna NLL för en patient så måste du ha patientens samtycke.

Välj Meny -> Läkemedel -> Nationella läkemedelslistan för att öppna NLL. NLL nås även via knapp i fönster Läkemedelslistan, Förskrivningsöversikt och Förbrukningsartiklar samt via Patientöversikten.

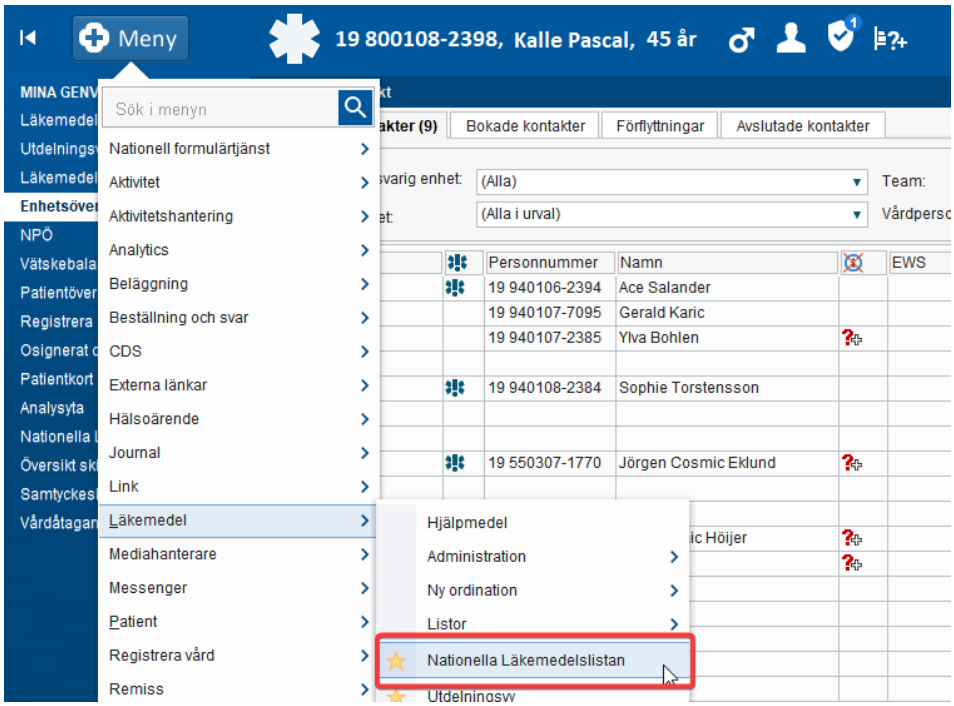

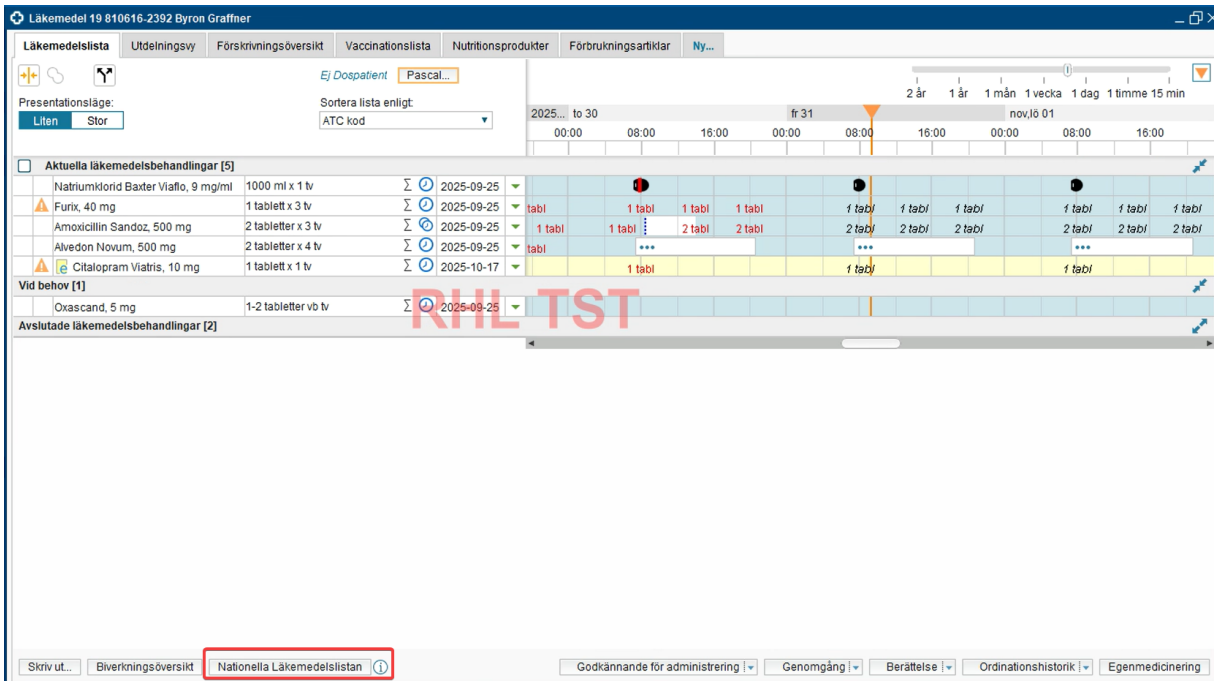

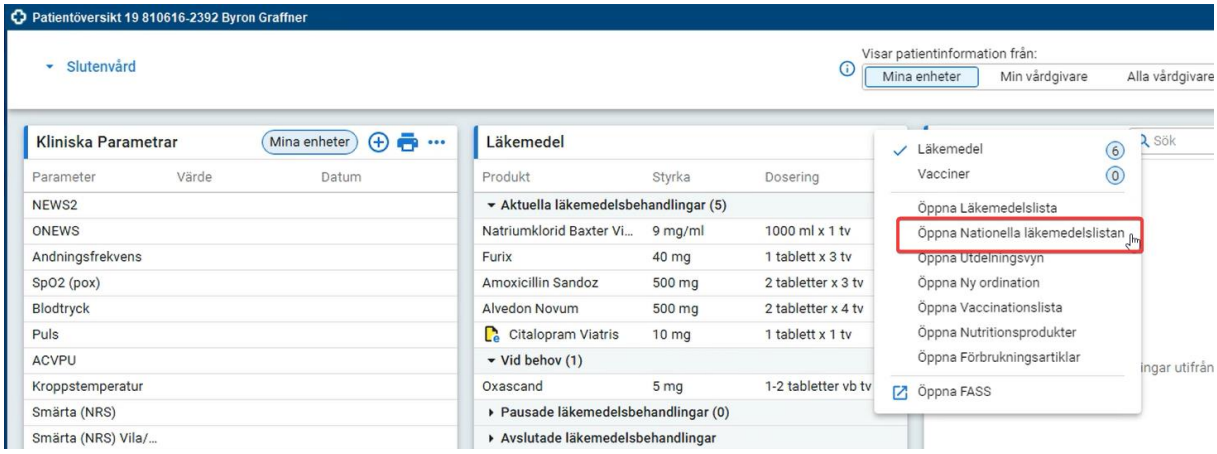

NLL öppnas. Beroende på om patienten är dospatient eller inte så visas olika antal flikar överst i vyn. I exemplet nedan är patient inte en dospatient för närvarande och då visas flikarna Nationella läkemedelslistan och Uttag pappersrecept.

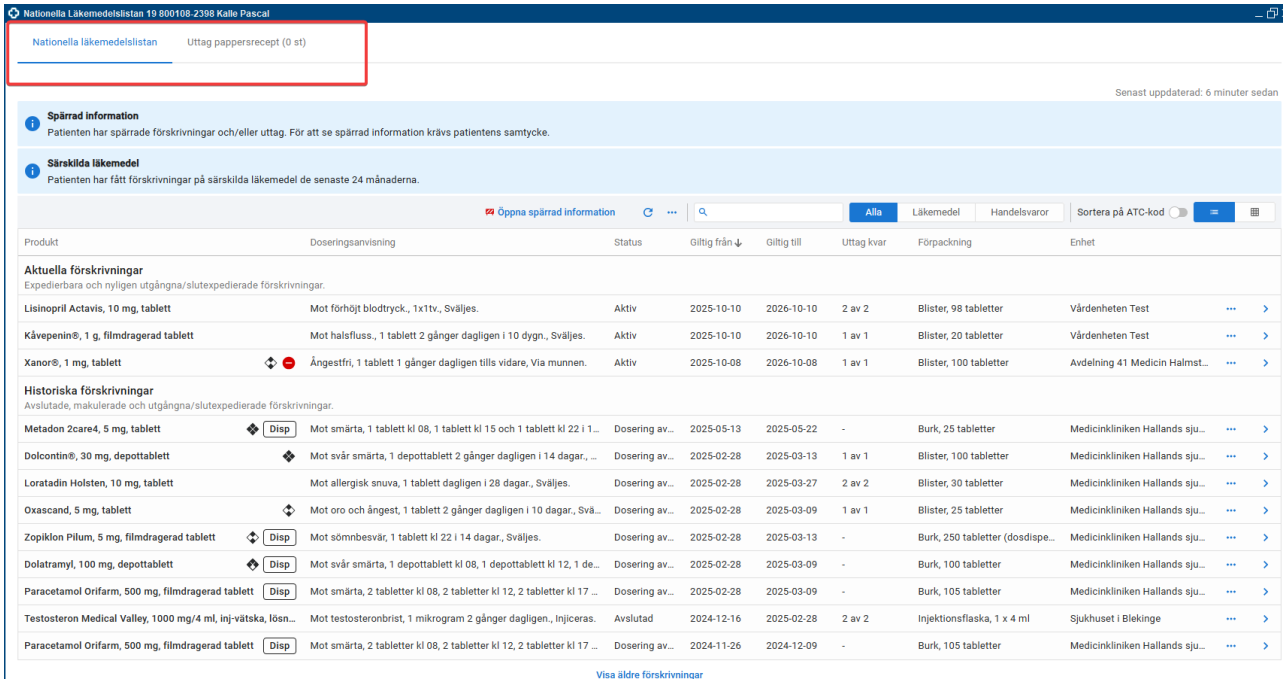

Om patient har spärrad information eller om patienten har fått förskrivningar på särskilda läkemedel de senaste 24 månaderna så visas det överst med blå bakgrund.

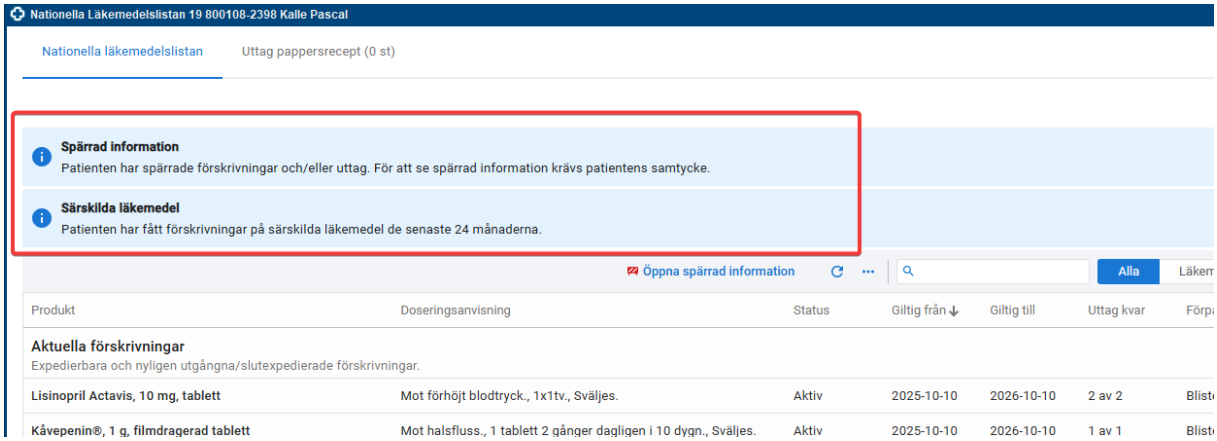

NLL presenterar förskrivningar grupperade efter Aktuella förskrivningar och Historiska förskrivningar som förvalt. Listan visar förskrivningar 2 år tillbaka i tiden men det går att visa upp till 5 år tillbaka genom att trycka på ”Visa äldre förskrivningar”.

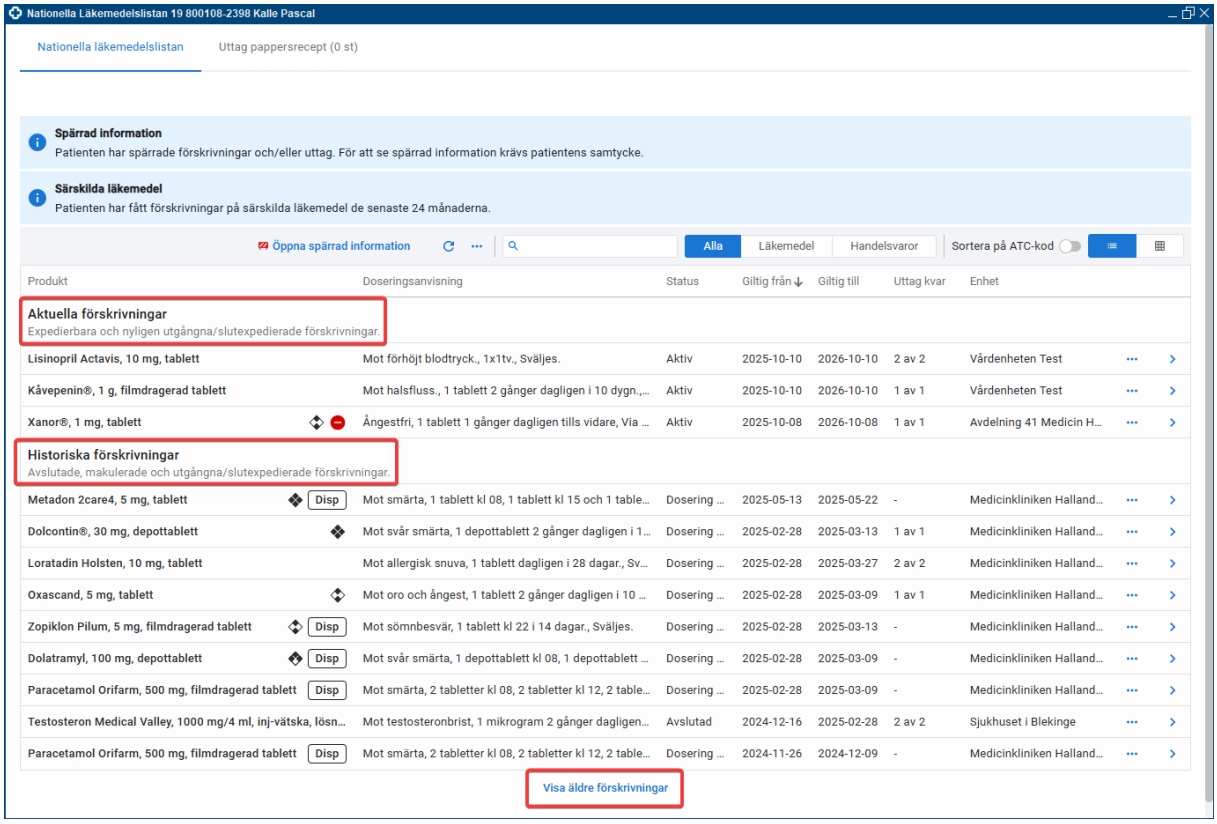

Du kan filtrera listan genom att använda sökrutan samt knapparna Alla, Läkemedel och Handelsvaror. Vid filtrering av handelsvaror visas både förbrukningsartiklar och nutritionsprodukter.

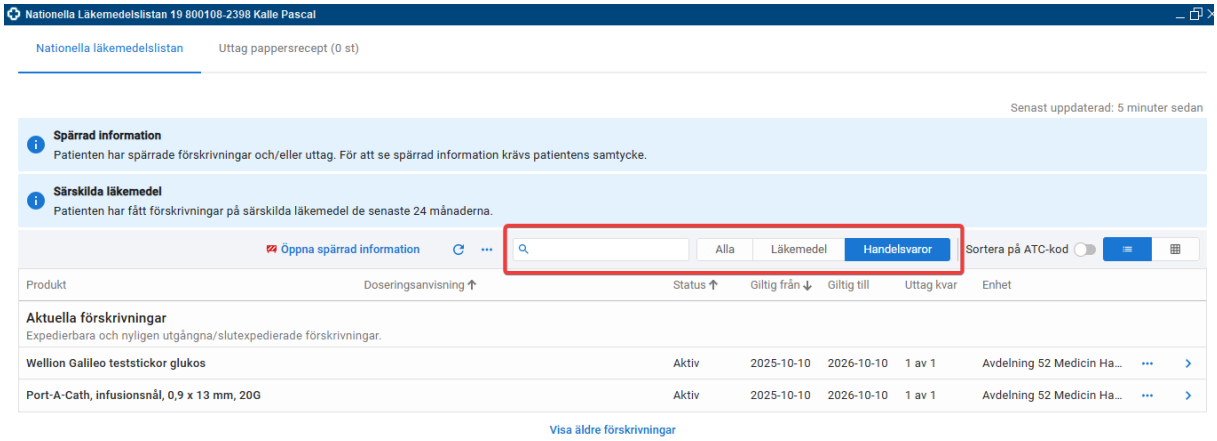

Listan är sorterad i kronologisk ordning utifrån datum för utfärdande (kolumn Giltig från). Du kan dock välja att sortera enligt någon av de andra kolumnrubrikerna genom att klicka på dem. Det finns även möjlighet att sortera enligt ATC-kod genom att använda reglaget ”Sortera på ATC-kod”.

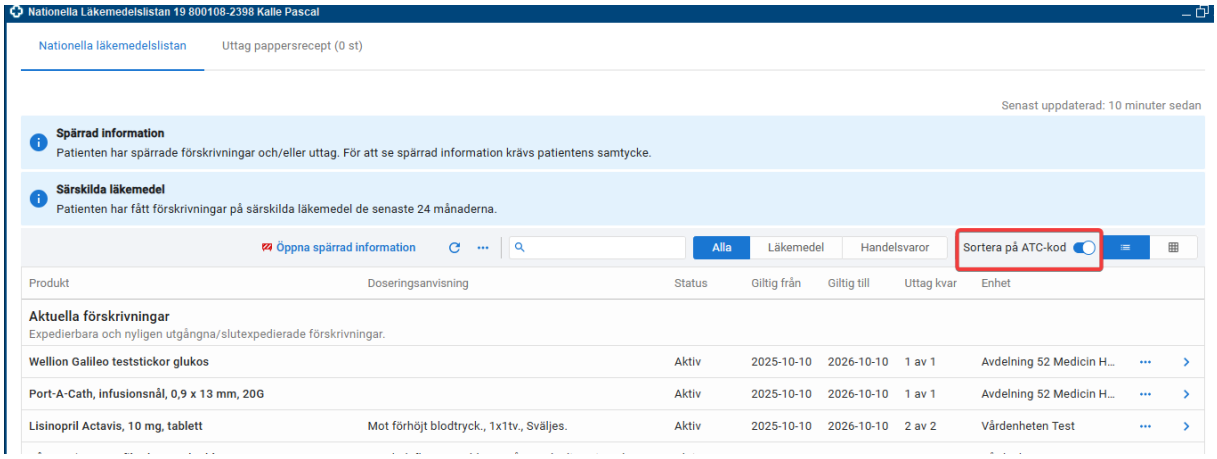

Arbetar du vid en mindre skärm så finns det möjlighet att visa listan indelad i kolumner, och då ges även möjligheten att scrolla i sidled för att se mer information.

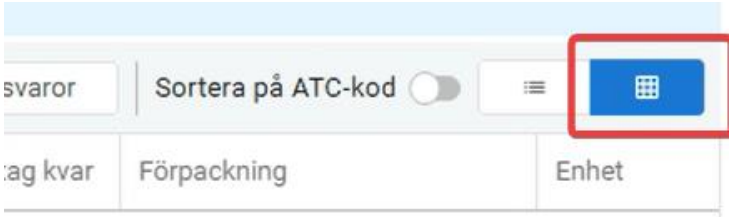

Om NLL ligger öppen utan aktivt arbete under en tid så kan den behöva uppdateras för att få med den senaste information. När listan senast uppdaterades indikeras längst upp till höger där antal minuter visas sedan listan senast uppdaterades. För att uppdatera vyn kan du antingen trycka på funktionstangent F5 på ditt tangentbord, eller använda knappen uppdatera markerad med rött nedan.

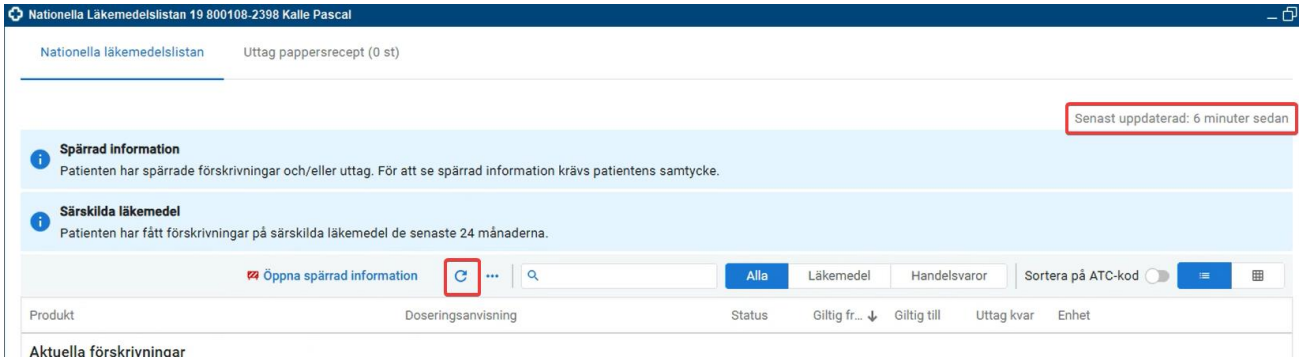

Under de olika kolumnerna i NLL presenteras olika information, ibland med text och ibland med ikoner.

Kolumn Produkt

Här visas produktnamnet, styrka och läkemedelsform samt ett antal olika ikoner som påvisar olika saker. Sätter du markören på en ikon så visas en informationstext som förklarar vad den står för.

	Visar att produkten är narkotikaklassad samt vilken nivå.
	Visar att behandlingsorsak är spärrad för patient.
Disp	Visar att en förskrivning är dosdispenserad.
	Visar att en integritetsspärr är satt för vald behandling
→	Visar att förskrivningen har en framtida första doseringsdag

Kolumn Doseringsanvisning

Här visas den information som skrivs ut på etiketten till patient vilket inkluderar behandlingsändamål, dosering, administreringssätt samt eventuell annan instruktion. Ibland kan inte den fullständiga texten visas vilket indikeras med punkter (…) i slutet. Sätt då markören på den text som visas så visas hela texten i informationsrutan.

Kolumn Status

Visar de olika status en förskrivning kan ha i NLL.

Aktiv = Läkemedlet är förskrivet och kan hämtas ut på apotek.

Parkerad = Tillfälligt stoppad från expediering av E-hälsomyndigheten.

Avslutad = Förskrivningen har avslutats av förskrivaren och patienten kan inte längre hämta ut läkemedlet.

Makulerad = Förskrivningen har tagits bort, t.ex. om den var felaktig eller till fel patient.

Dosering avslutad = Förskrivningen har avslutats då sista doseringsdag har passerats.

Behandling avslutad = Förskrivningen har avslutats då senaste datum för avslut av behandling har passerats.

Slutexpedierad = Alla uttag har gjorts – receptet är förbrukat.

Utgången = Förskrivningens giltighetstid har passerats.

Status **Slutexpedierad** och **Utgången** kan även markeras med ikonen för att uppmärksamma att de inte längre går att expediera.

Alt. 1: Det har gått 100 eller mindre än 100 dagar sedan det senaste uttaget, vilket gör det troligt att patienten har läkemedel hemma.

Alt. 2: Förskrivningar med minst ett uttag där förskrivaren aktivt indikerat att behandlingen ska pågå under en viss tid genom att sätta Sista doseringsdag eller Senaste datum för avslut av behandlingen och det datumet inte passerats.

Status **Ersatt** och **Förnyad** visas endast om det gjorts i ett system som kan skapa förskrivningskedjor, dvs. inte i Cosmic.

Ersatt = En ny förskrivning har ersatt en tidigare.

Förnyad = En tidigare förskrivning har förnyats med samma eller justerad information.

Kolumn Giltig från och Giltig till

Visar förskrivningens första och sista giltighetsdag.

Uttag kvar

Visar hur många uttag som finns kvar av totalt antal uttag för aktuell förskrivning.

Förpackning

Visar vald förpackning för aktuell förskrivning.

Enhet

Presenterar den enhet där förskrivningen utfärdades. Om patient har skyddad identitet visas inte denna information.

Genom att klicka på en förskrivning i listan eller välja pilen längst till höger kan du öppna upp och läsa detaljer om vald förskrivning.

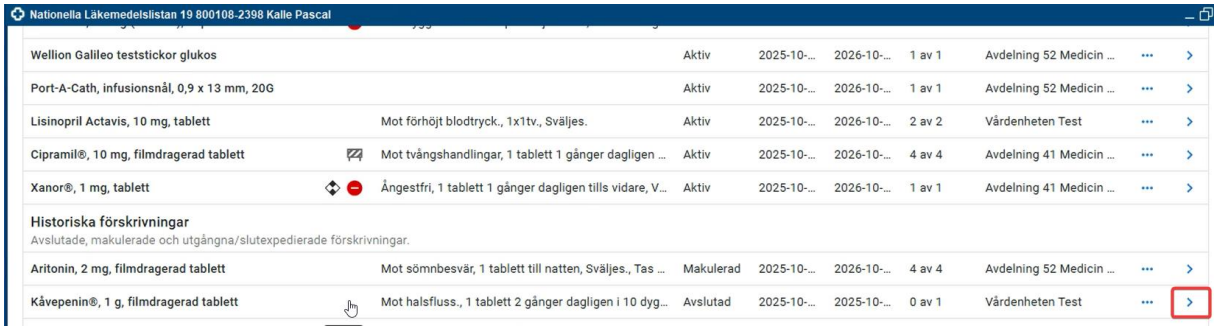

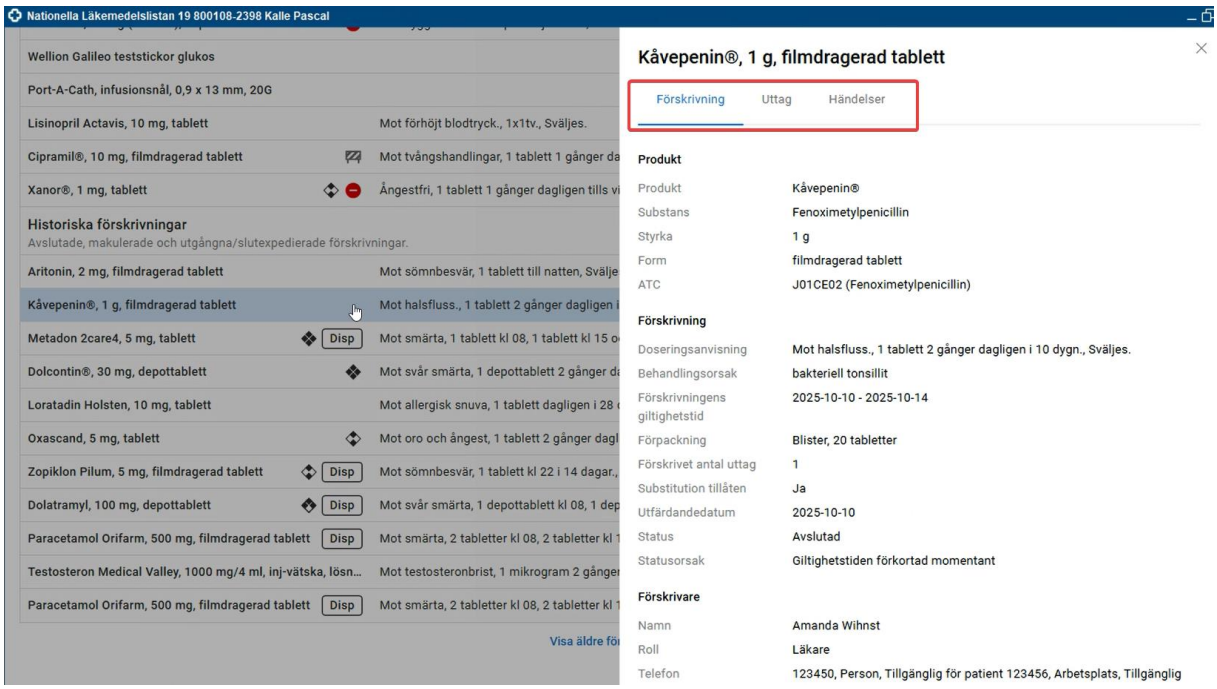

Under flik Förskrivning kan du se detaljerad information om själva förskrivningen inklusive produkt, förskrivning samt ansvarig förskrivare. Om patient har skyddad identitet så visas ej uppgifter om förskrivare under flik Förskrivning.

Fliken Uttag visar information kopplat till de uttag som registrerades i samband med förskrivning samt även information om de uttag som ev. har gjorts. Du kan trycka på pilen till vänster om datumet för att expandera och se mer detaljerad information om uttaget.

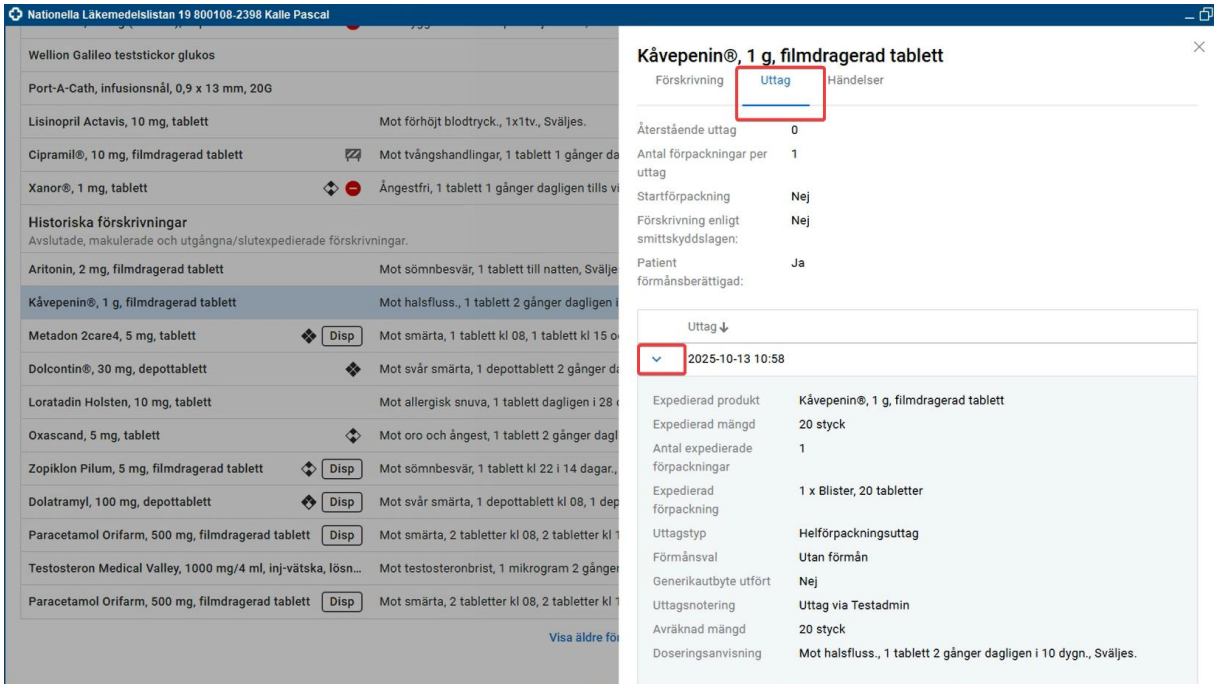

Under flik Händelser visas registrerade förskrivningshändelser samt ev. spärrhändelser för förskrivningen. Även här kan du trycka på pilen till vänster om datumet för att expandera och få mer information om händelsen. Om patient har skyddad identitet så döljs information om förskrivare och förskrivningens ursprung.

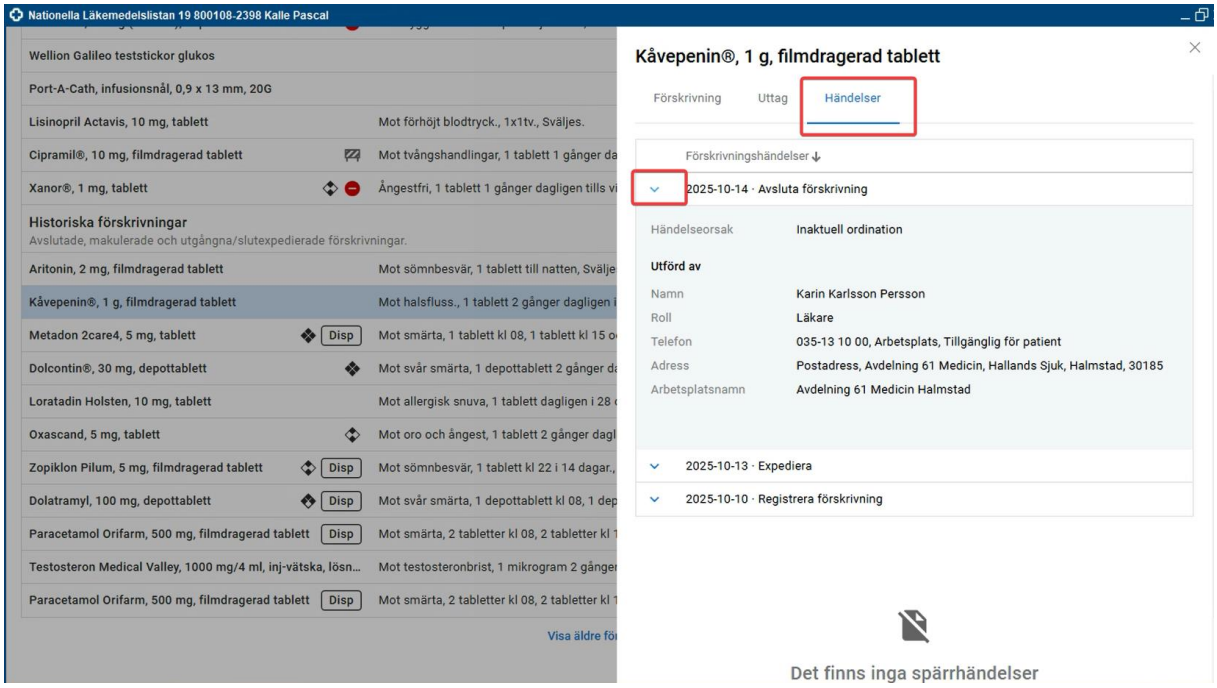

Avsluta en förskrivning från fönster Nationella läkemedelslistan

Avsluta förskrivning ska användas när något förändras i läkemedelsbehandlingen som exempel när patienten helt ska sluta att använda läkemedlet. Avsluta förskrivning används

även när något är felaktigt med förskrivningen i det fall patienten redan hunnit hämta ut läkemedlet.

Du kan endast avsluta de förskrivningar som har skapats i andra system än i Cosmic i Region Halland från NLL. Det innefattar alla de förskrivningar som inte återfinns under fliken Förskrivningsöversikt i fönstret Läkemedel i Cosmic. Alternativet Avsluta är inte tillgängligt i fönster Nationella läkemedelslistan för dessa förskrivningar.

Avslut och makulering av förskrivningar skapade i Cosmic Region Halland kan endast göras från läkemedelslistan eller förskrivningsöversikten i Cosmic.

Avsluta förskrivning, att tänka på:

- Vid Avsluta förskrivning avslutas förskrivningen omedelbart, vilket innebär att patienten inte kan hämta ut läkemedlet på apoteket.
- Patienten kan se avslutade förskrivningar i Läkemedelskollen eller i apotekens e-handel.

Om du vill avsluta en förskrivning så kan du antingen högerklicka på markerad rad eller klicka på de tre prickarna (…) till höger om förskrivningen och väljer Avsluta.

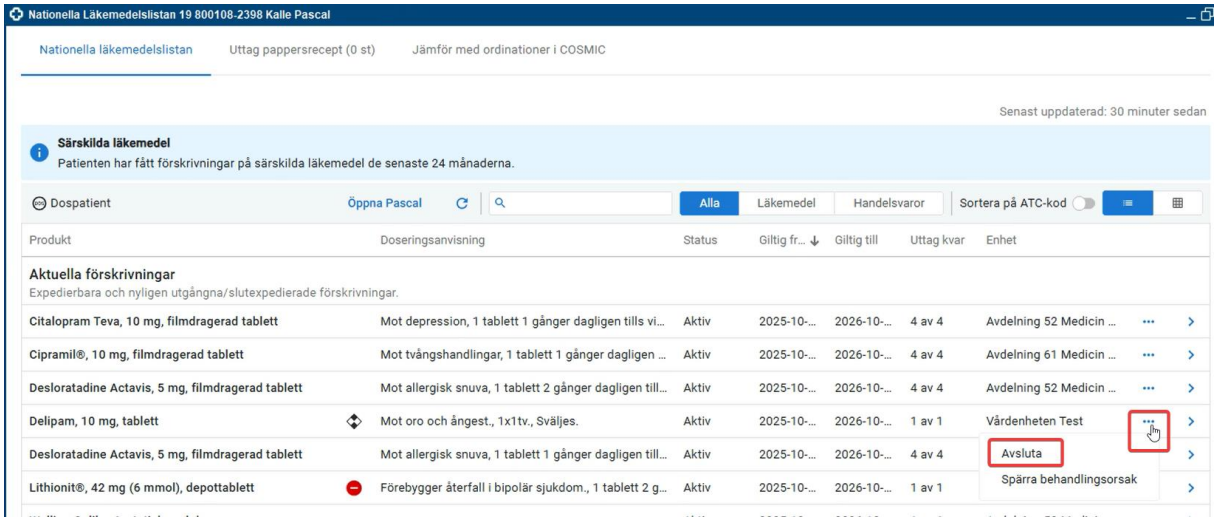

Välj orsak för avslut samt skriv ev. en beskrivning. Om du väljer orsak Annan så är det obligatoriskt att ange en beskrivning för att kunna avsluta förskrivningen.

Under Datum för avslut har du möjlighet att ange Sista doseringsdag och Senaste datum för avslut av behandling. Beroende på hur förskrivningen skapades och vilka datum som angavs så kan valmöjligheterna skilja sig under dessa fält. Det vanligaste är att datumen motsvarar Sista giltighetsdag.

Tryck sedan på Avsluta förskrivning.

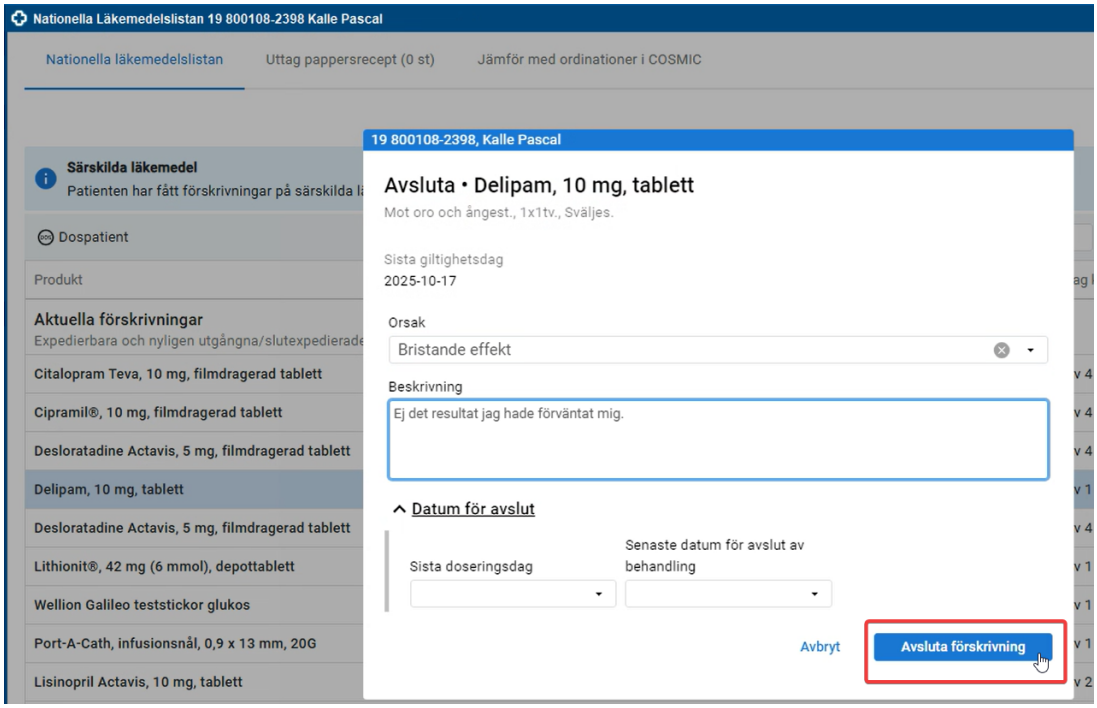

Den avslutade förskrivningen är inte längre möjlig att expediera på apoteket. Förskrivningen flyttas till under rubrik Historiska förskrivningar och får status Avslutad.

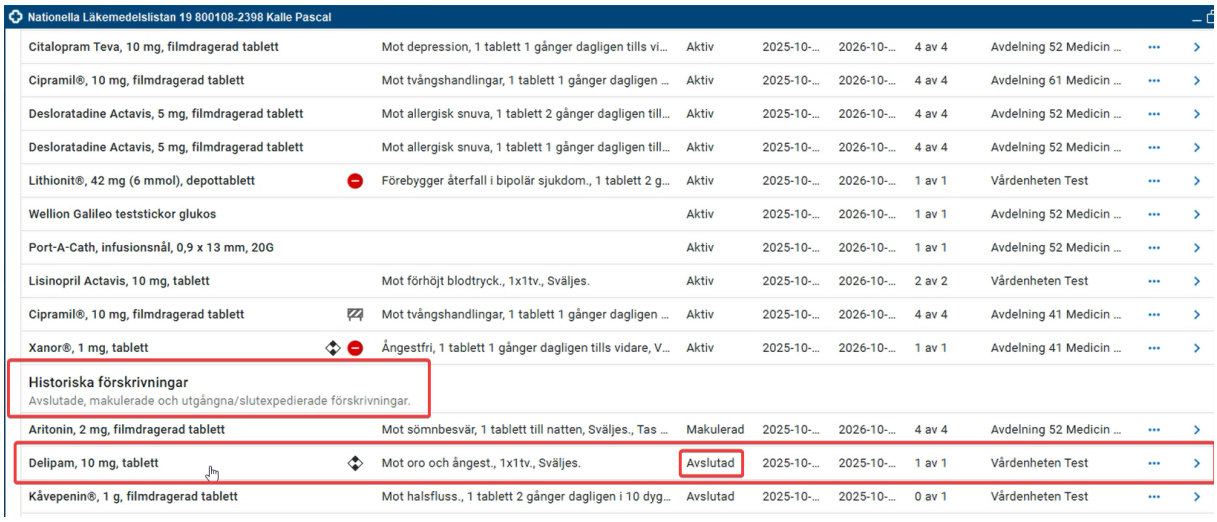

Flik Uttag pappersrecept

Enligt Läkemedelsverkets föreskrifter ska pappersrecept omvandlas till elektroniska recept när patienten gör uttag på svenska apotek, för att informationen ska kunna lagras och visas i NLL. I dessa fall visas informationen i fönster Nationella läkemedelslistan i Cosmic.

I undantagsfall överför inte apoteket pappersreceptet till elektroniskt format. Detta registreras endast som ett uttag på pappersrecept och visas då i flik Uttag pappersrecept.

Det kan bero på något av följande:

• Apoteket är inte anslutet till NLL:s tekniska tjänster.

• Pappersreceptet är utfärdat i annat EES-land.

• Patientens personnummer står inte på receptet.

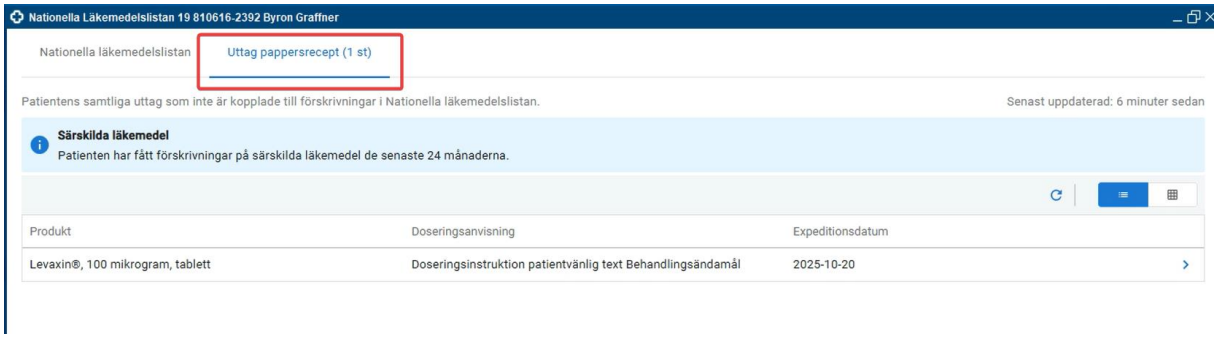

I flik Uttag pappersrecept hittar du information om de uttag som gjorts på pappersrecept av patienten. Uttag under de senaste 5 åren visas och bredvid namnet på fliken kan du se hur många uttag från pappersrecept som gjorts av patienten, ex. Uttag pappersrecept (1 st).

Information om produkt, doseringsanvisning samt expeditionsdatum visas för varje uttag på pappersrecept som har registrerats. Om produkten är ett narkotikaklassat preparat så indikeras det med ikon . Ikonen kan se lite olika ut beroende på vilken narkotikaklass preparatet tillhör. Doseringsanvisning visar den text som skrivits ut på etikett till patienten och expeditionsdatum visar datum då uttaget genomfördes.

För att se mer detaljerad information om det uttag som gjorts på pappersrecept så kan du trycka på pilen längst till höger på raden för läkemedelsbehandlingen.

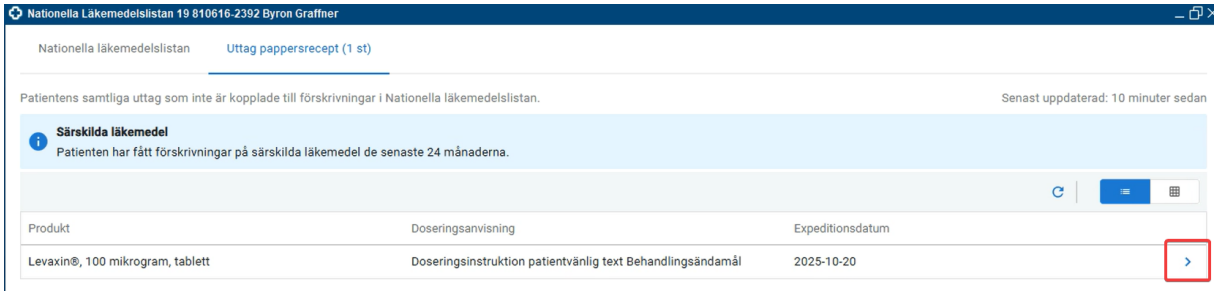

I den detaljerade vyn återfinns information om produkt, förskrivning, förskrivare, uttag samt övrig information.

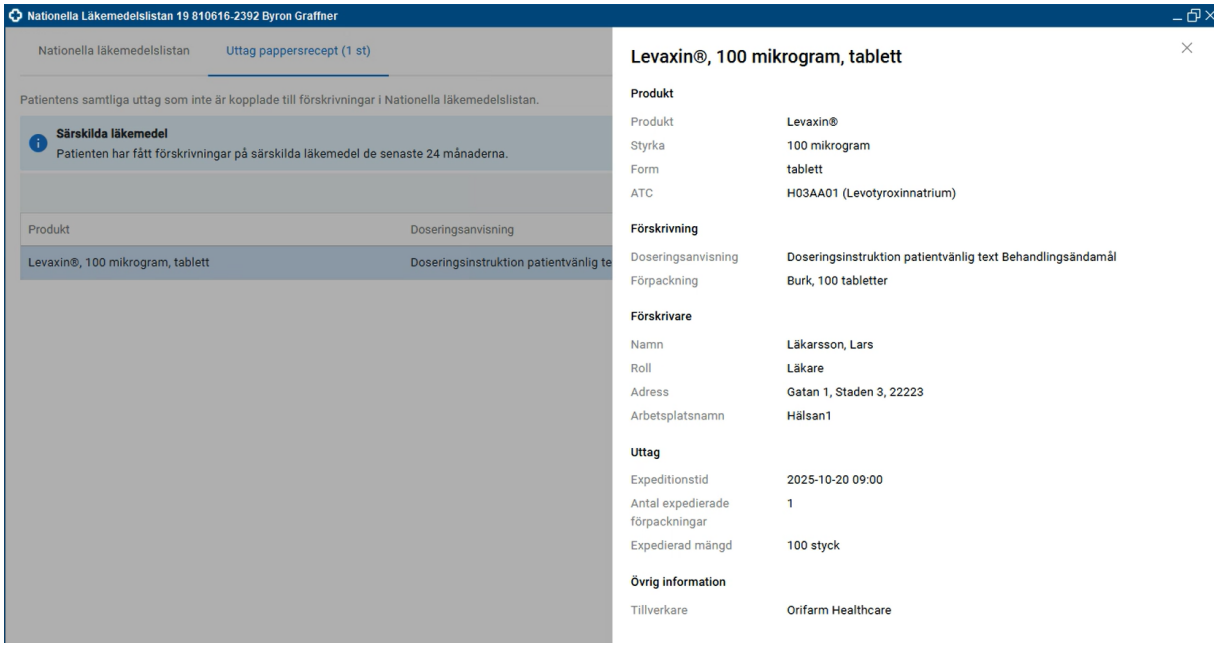

Flik Jämför med ordinationer i Cosmic

I och med aktiveringen av den NLL i Cosmic så ersätts den tidigare jämförelsevyn Dosförskrivningar i Cosmic med fliken Jämför med ordinationer i Cosmic. Denna flik visas endast för patienter som är registrerade dospatienter i öppenvården.

Det är viktigt att känna till att endast en delmängd av patientens förskrivningar visas i denna flik och att du därför alltid ska ta del av informationen i NLL. Det är endast aktiva och aktuella läkemedelsbehandlingar som visas i denna flik.

Information om att en förskrivning har en första doseringsdag som ligger framåt i tiden indikeras endast i fliken Nationella läkemedelslistan med ikon → och inte i flik Jämför med ordinationer i Cosmic.

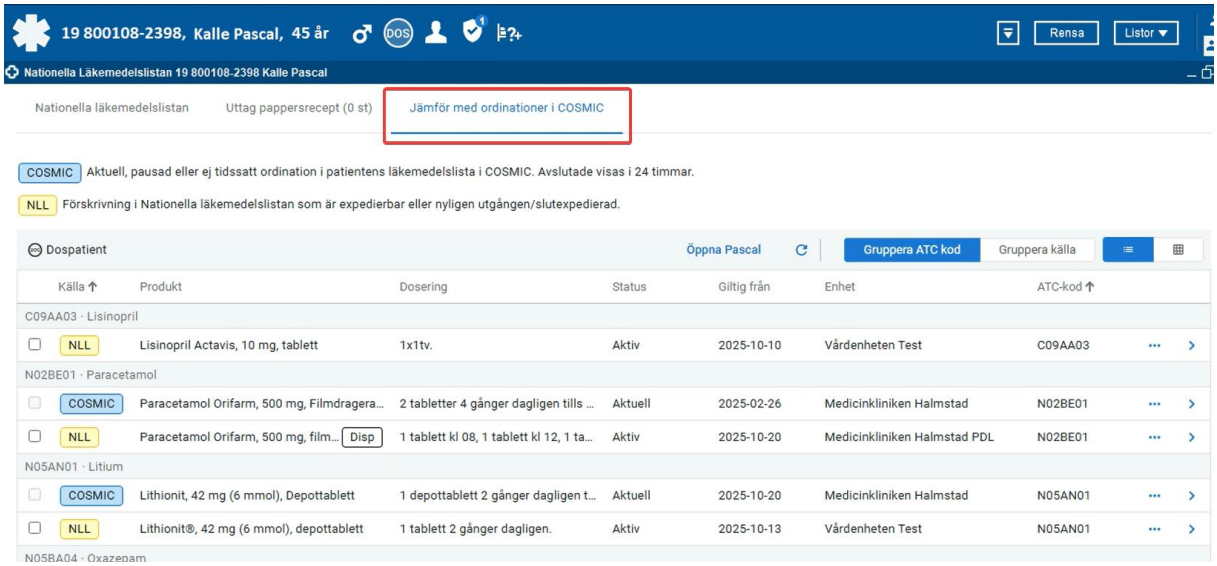

I flik Jämför med ordinationer i Cosmic kan du jämföra aktuella förskrivningar i NLL med aktuella läkemedelsbehandlingar i läkemedelslistan i Cosmic.

Under kolumn Källa Indikeras läkemedelsbehandlingens ursprung med antingen en blå Cosmic-ikon COSMIC eller en gul NLL-ikon NLL.

Raderna med en blå Cosmic-ikon visar alla läkemedelsbehandlingar som visas under rubrikerna Aktuella läkemedelsbehandlingar, Vid behov, Ej tidsatta och Pausade läkemedelsbehandlingar i patientens läkemedelslista i Cosmic. Avslutade läkemedelsbehandlingar i Cosmic läkemedelslista visas under 24 timmar med en randig bakgrund samt med ikon och status Avslutad.

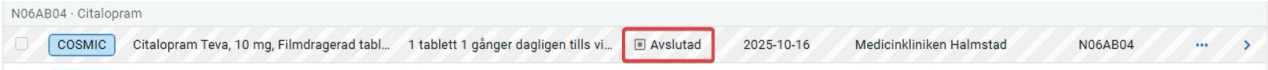

Raderna med en gul NLL-ikon visar alla förskrivningar som visas i gruppen Aktuella förskrivningar från fliken Nationella läkemedelslistan.

När du öppnar flik Jämför med ordinationer i Cosmic så är listan grupperad utifrån ATC-kod. Observera att läkemedel som presenteras i samma grupp inte alltid är utbytbara mot varandra. De kan också skilja sig åt genom olika styrkor och beredningsformer. Läkemedelsbehandlingar i Cosmic visas först och därefter förskrivningar i NLL.

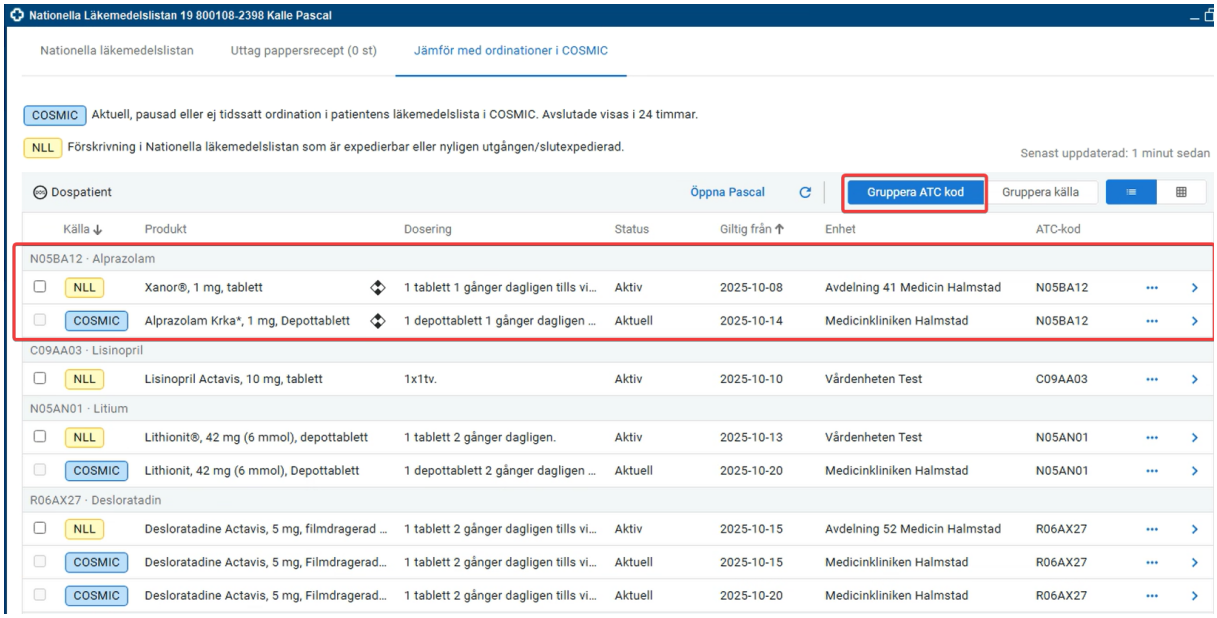

Du har möjlighet att gruppera listan enligt källa genom att trycka på knapp Gruppera källa. Listan kommer då vara grupperad enligt källa ”Cosmic” och ”NLL”.

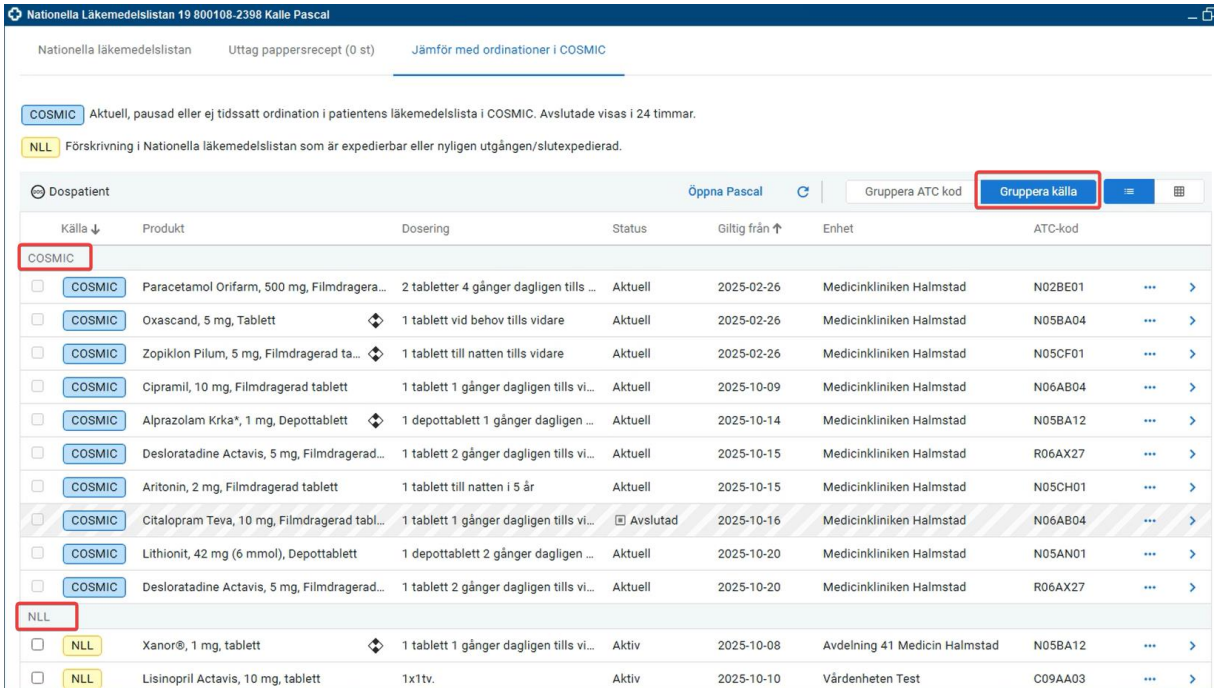

Utöver detta kan du även sortera listan genom att klicka på respektive rubriknamn samt även visa listan i tabellformat genom att klicka på knapp längst upp till höger med ikon för tabell . För att uppdatera listan trycker du på ikon för att uppdatera eller funktionstangent F5. Antal minuter sedan listan senast uppdaterades visas ovanför listan.

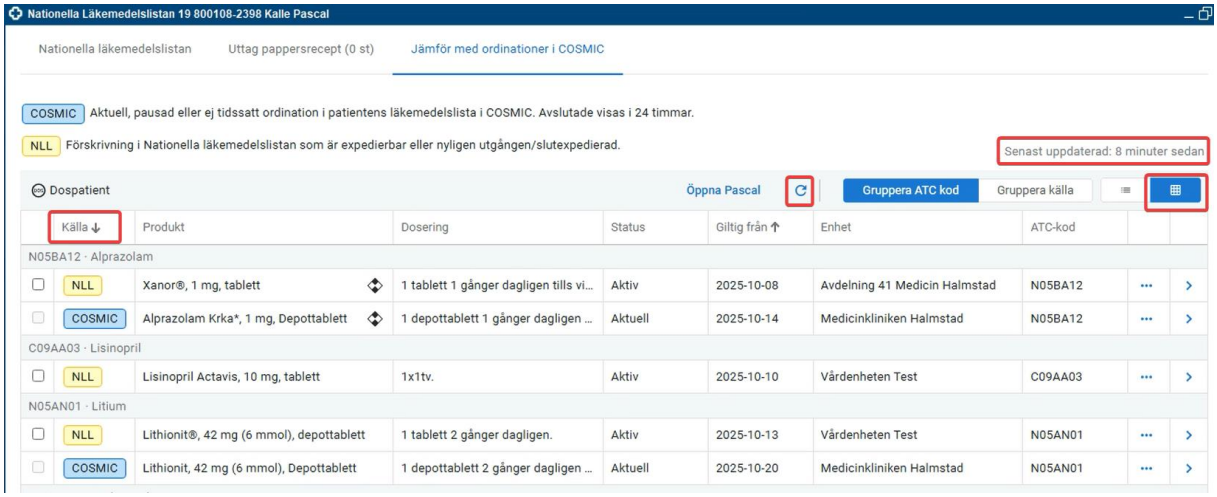

Under de olika kolumnerna i flik Jämför med ordinationer i Cosmic presenteras olika information, ibland med text och ibland med ikoner.

Kolumn Källa

Visar vart källan till läkemedelsbehandling är, antingen en läkemedelsbehandling i Cosmic eller en förskrivning i NLL.

Kolumn Produkt

	Visar att produkten är narkotikaklassad samt vilken nivå.
Disp	Visar att en förskrivning är dosdispenserad.
	Muntlig ordination i Cosmic

Kolumn Dosering

Dosering beskriven i textform.

Kolumn Status

För läkemedelsbehandlingar i Cosmic visas status Aktuell, Pausad, Ej tidsatt och Avslutad.

För förskrivningar i NLL visas status Aktiv.

Kolumn Giltig från

Läkemedelsbehandlingen i Cosmic:s första doseringsdag eller förskrivningen i NLL:s första giltighetsdag.

Kolumn Enhet

Namn på enheten där den senaste ordination för läkemedelsbehandlingen i Cosmic skapades eller namn på arbetsplatsen där förskrivningen i NLL skapades.

Kolumn ATC-kod

Läkemedlets ATC-kod. Visas också som rubrik för gruppen som raden tillhör.

Om du vill se en detaljerad jämförelse av alla behandlingar och förskrivningar som ingår i samma ATC-grupp kan du klicka på en rad i listan.

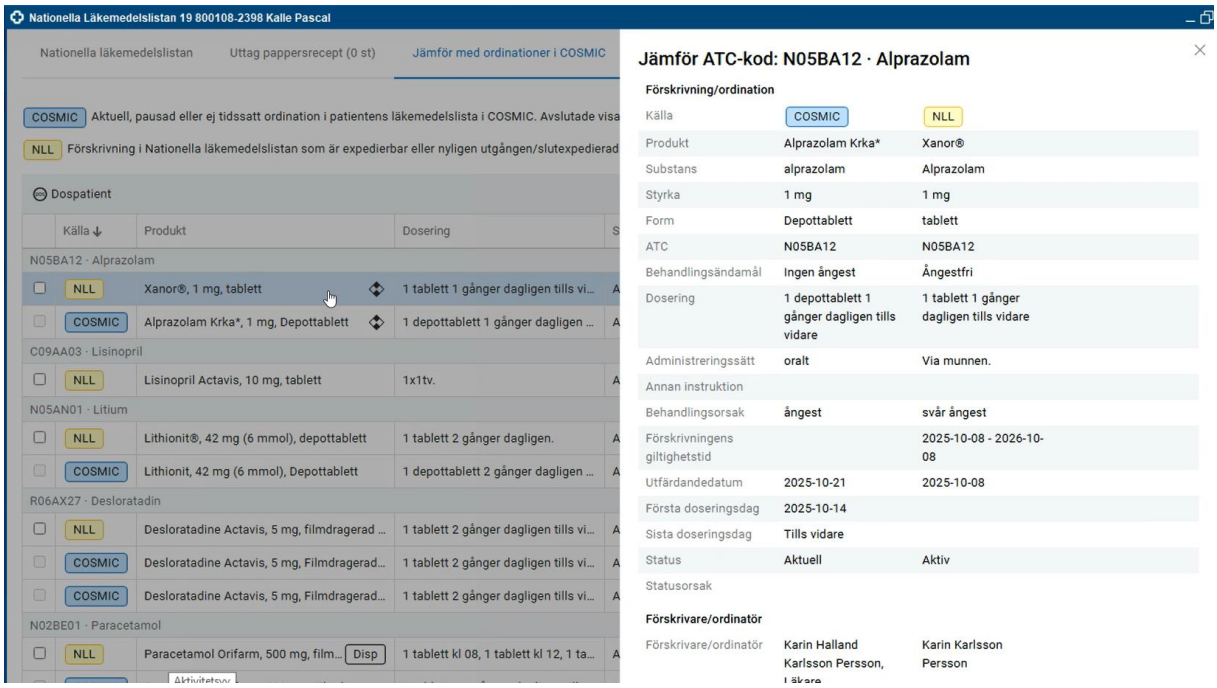

I listan Jämför med ordinationer i Cosmic har du möjlighet att för läkemedelsbehandlingar som även finns i läkemedelistan i Cosmic, ändra eller byta styrka. Du kan antingen högerklicka på en rad med ikon COSMIC eller trycka på de tre prickarna (…) till höger om kolumn ATC-kod.

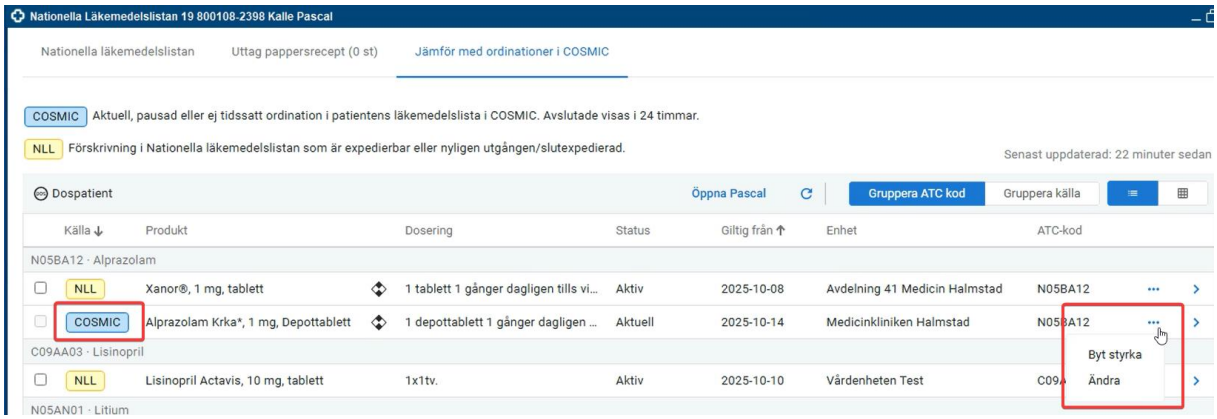

Vid valet Byt styrka så öppnas ordinationens detaljvy och förvalt är kolumn läkemedel med vallista Styrka markerat. Vid valet Byt styrka baseras urvalet av läkemedel på samma

läkemedelsform, administrationssätt och 7-siffrig ATC-kod. Detta innebär att läkemedel som inte är generiskt utbytbara kan visas i urvalet (t.ex. licensläkemedel och extempore preparat).

Ändra styrka och byt eventuellt läkemedelsprodukt. Dosering rensas och ibland även annan information. Var även uppmärksam på att information i ordinationen kanske inte stämmer efter byte av styrka.

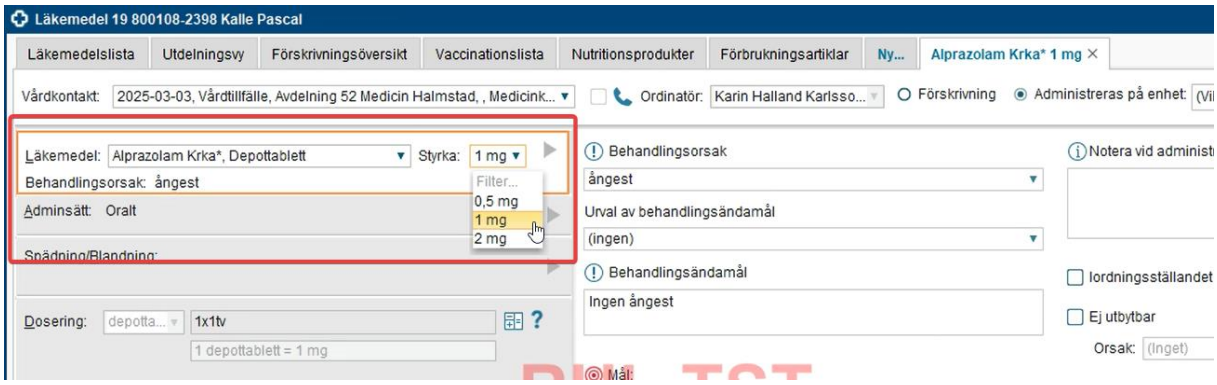

Välj eventuellt annan produkt i vallistan. Detta kan behöva göras om den ursprungliga produkten inte finns i önskad styrka.

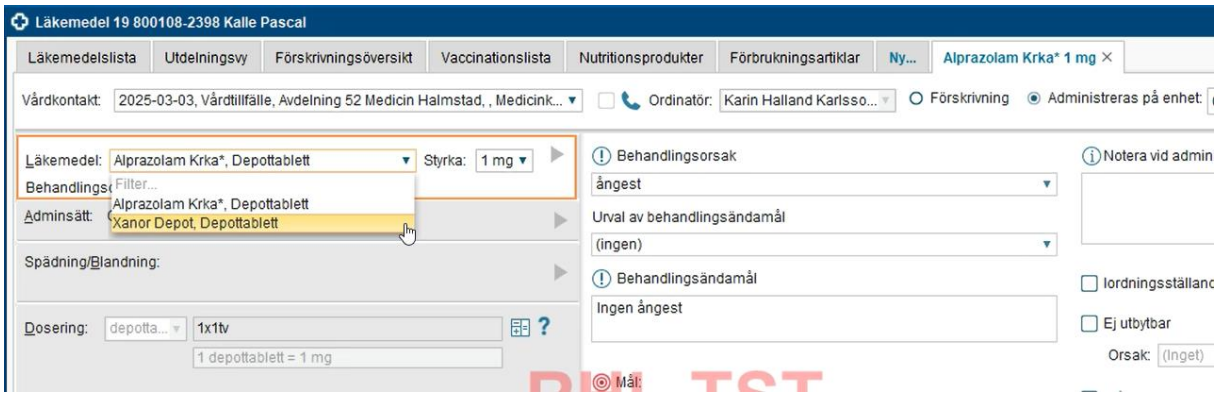

För att slutföra ändringen väljer du Signera eller Signera och öppna listan.

Vid valet Ändra ordination så öppnas ordinationens detaljvy och förvalt är kolumnen dosering.

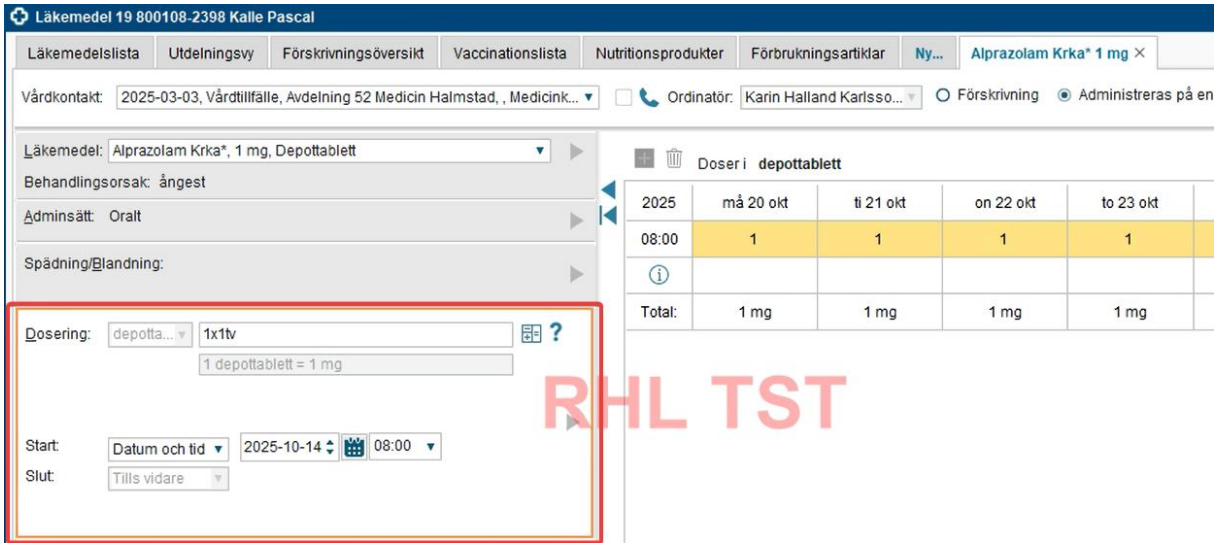

Genomför de justeringar du tänkt för ordinationen och välj sedan Signera eller Signera och öppna listan.

För att öppna NLL igen så kan du välja knappen Nationella läkemedelslistan i läkemedelslistan eller välja menyvalet Nationella läkemedelslistan, Meny→Läkemedel→Nationella läkemedelslistan.

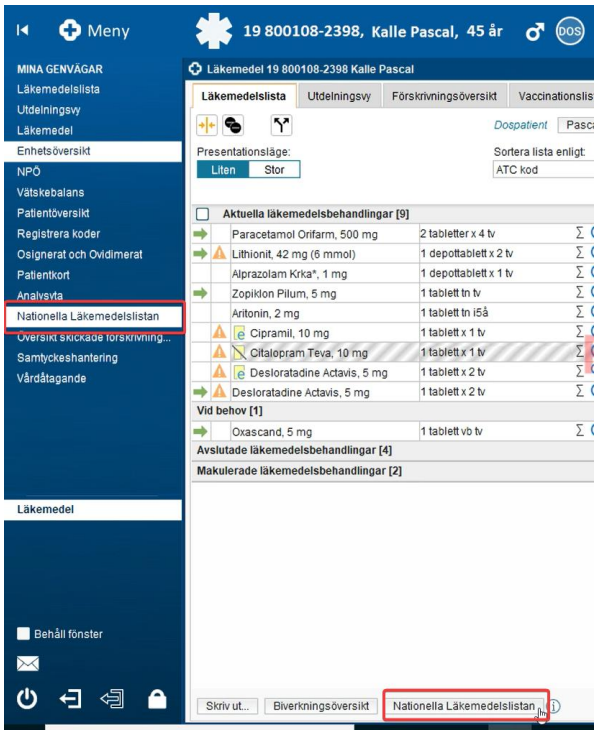

Skapa ny ordination i Cosmic baserat på förskrivning från NLL

Det är möjligt att skapa nya ordinationer i Cosmic baserat på förskrivningar i NLL, markerade med ikon NLL , i de fall patientens läkemedelslista i Cosmic behöver kompletteras. Flera

förskrivningar (max 20) kan väljas genom att markera kryssrutorna längst till vänster. Det går även att högerklicka på en rad eller klicka på de tre punkterna (…) längst till höger på raden för att endast ordinera ett läkemedel.

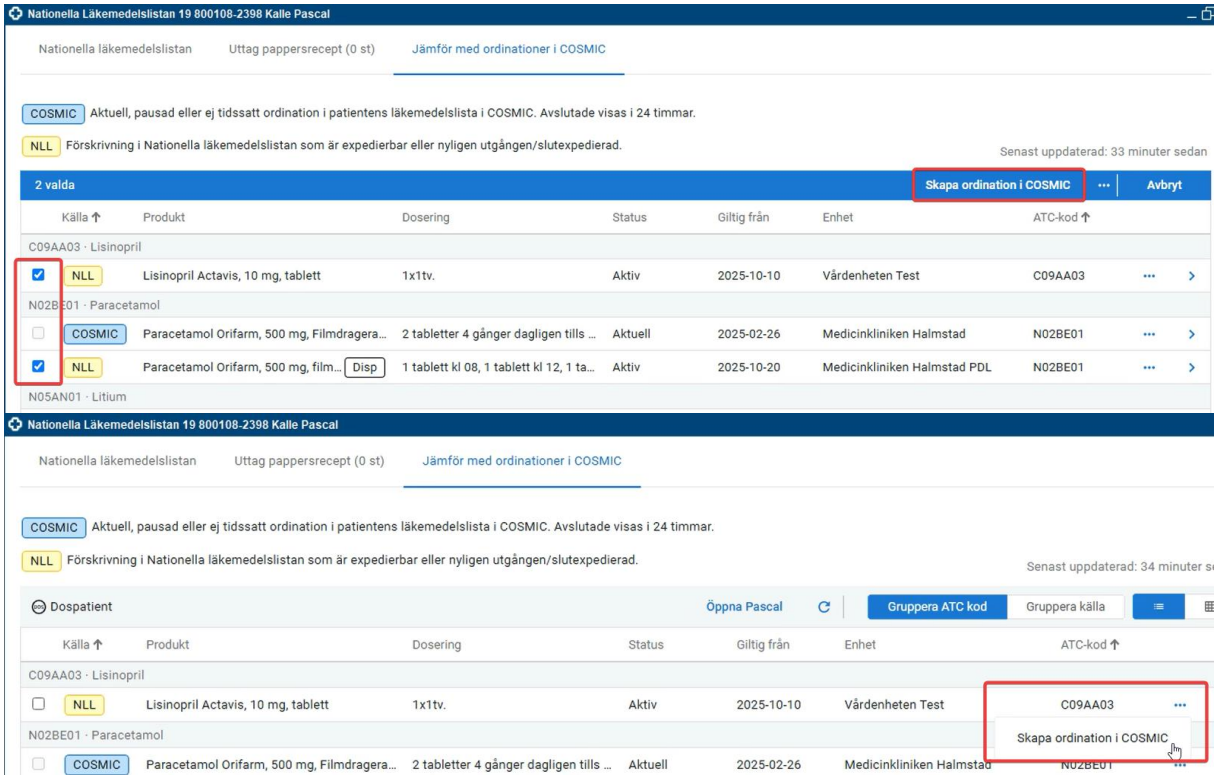

Det är inte möjligt att skapa ordinationer för förskrivningar på parallellimporterade läkemedel. Man skapar istället en ny ordination på den motsvarande direktimporterade produkten från fliken Ny i läkemedelslistan i Cosmic.

Tryck på Skapa ordination i Cosmic för att öppna ordinationsdetaljer för den ordination du vill skapa. Har du valt flera förskrivningar på en gång så öppnas en flik med ordinationsdetaljer för respektive läkemedel.

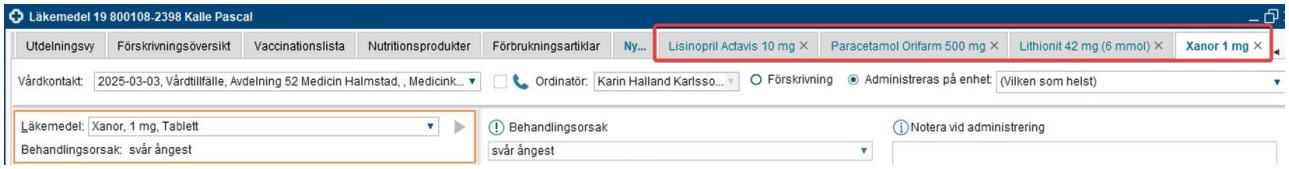

I den mån det är möjligt så kommer viss information att vara förifylld. En ruta ”Doseringsinformation” visas automatiskt när ordinationsdetaljer öppnas. Den visar doseringsinformation som är angiven på förskrivningen i NLL.

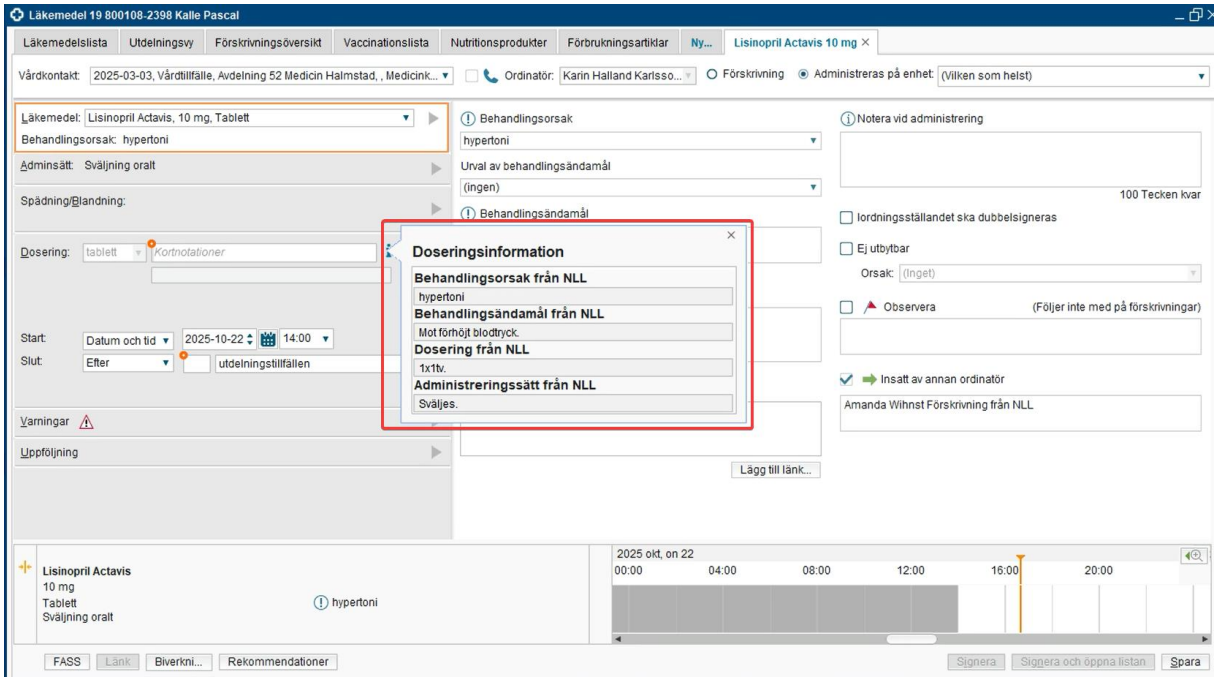

Om du råkar stänga ner ruta Doseringsinformation så kan du trycka på ikon för att öppna den igen.

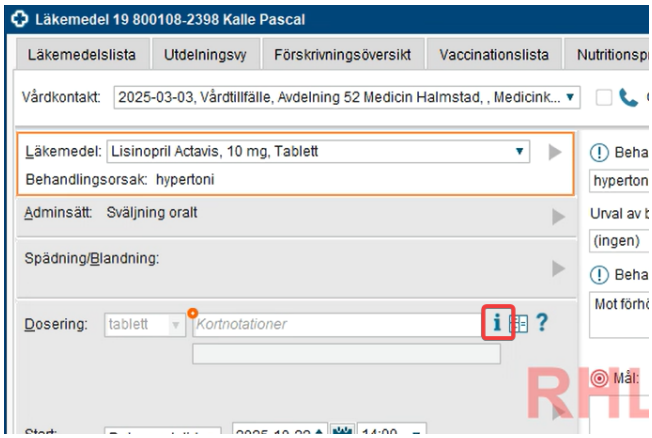

Viktigt att gå igenom all information i ordinationsdetaljer för att säkerställa att ordinationen blir som du tänkt. All information från förskrivningen i NLL är inte strukturerad på samma sätt vilket innebär att vissa obligatoriska fält måste fyllas i manuellt. Om dosförskrivningen har ett framtida startdatum så måste du komma ihåg att ändra starttiden i Cosmic, då Cosmic föreslår dagens datum.
Nedan följer en översikt över vilken information som kan förväntas följa med eller inte följa med. Alternativknappen Administreras på enhet kommer alltid bli automatiskt markerad.

Läkemedel
Samma läkemedelsprodukt som är vald på förskrivningen.

Behandlingsorsak och Behandlingsändamål
Fylls i direkt från förskrivningen.

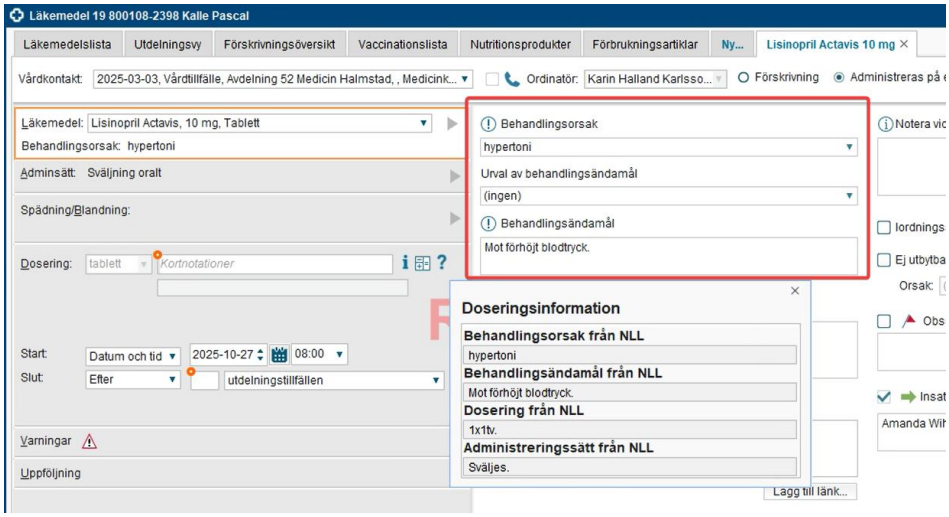

Ej utbytbar
Kryssrutan markeras om förskrivningen har uppgift om att utbyte på apotek inte är tillåtet.

Insatt av annan ordinatör
Kryssrutan markeras och i textfältet anges förskrivarens namn och att ursprunget är en förskrivning i NLL.

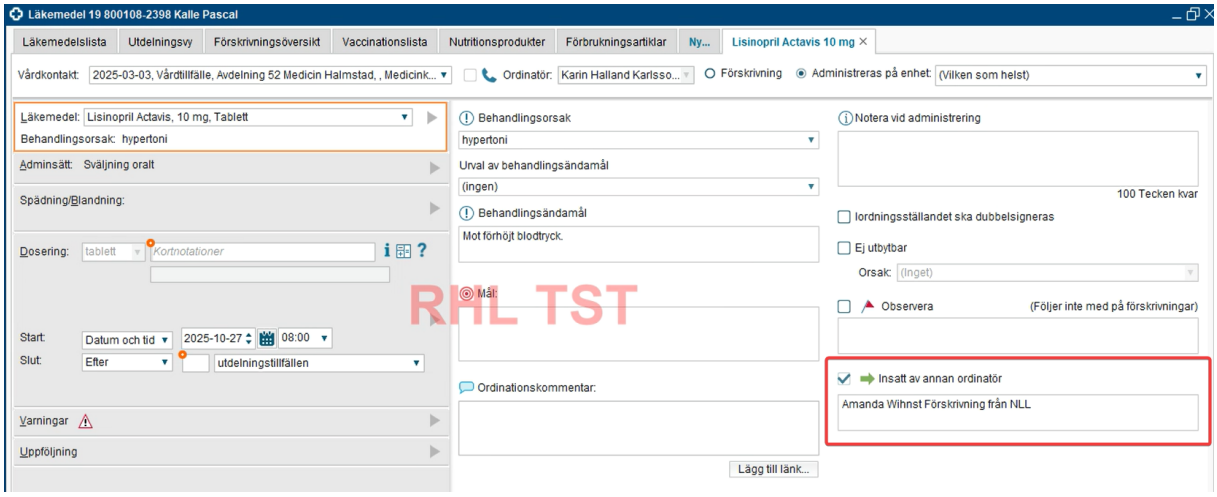

Adminsätt
I de flesta fall är administreringssättet automatiskt ifyllt från NLL, men i undantagsfall behöver det fyllas i manuellt. Det gäller exempelvis situationer där varken administreringsväg eller -metod finns i NLL eller om läkemedlet kan användas på flera sätt och informationen från NLL inte är tillräcklig för att automatiskt ange korrekt administreringssätt.
I vissa fall kommer administreringssätt att visas som ”sväljning oralt”. Det beror på att metoden ”sväljning” automatiskt fylls i från NLL, men i Cosmic är administreringsvägen obligatorisk och den sätts automatiskt till ”oralt” för att användaren ska slippa göra ett manuellt val.

Dosering
Endast doseringar av typen tillfällesdosering med klockslag fylls i automatiskt,

exempelvis 1kl8+1kl20.
Villkor för att dosering ska fyllas i är:

- Endast ett doseringssteg, dvs. inte upp och nedtrappningar.
- Endast dosering enligt tills vidare.
- Doseringen är samma varje dag.
- Max åtta doseringstillfällen per dag.
- En exakt angiven dos vid varje klockslag, inte t.ex. 1–2 eller 2,5 tabletter

Förskrivning av läkemedel i Cosmic

I och med att NLL aktiveras i Cosmic så finns det en del förändringar kopplat till förskrivning. Begreppet Recept ersätts fullt ut av termen Förskrivning. Det finns även krav på att alla nyskapade förskrivningar ska innehålla administreringssätt, behandlingsorsak och behandlingsändamål.
Det finns även möjlighet att dokumentera när en behandling ska följas upp eller avslutas genom att ange senaste datum för uppföljning av behandling alternativt senaste datum för avslut av behandling om det redan finns en plan i samband med att förskrivningen skapas. Gällande doseringsanvisningen så måste den numera innehålla behandlingsändamål, doseringsinstruktion, administreringsinstruktion och det finns möjlighet att ange mer information i fältet annan instruktion.

Ny-fliken

All ny förskrivning och ny ordination av läkemedel sker via fliken Ny. För att skapa en förskrivning observera att radioknapp för Förskrivning ska vara i bockad i fältet Behandlingsinformation. När inloggning sker inom primärvård/öppenvård är knappen för Förskrivning förvald. Vid inloggning inom slutenvård är knappen för Administreras på enhet förvald och för att skapa recept måste knappen Förskrivning bockas för.

Sök upp det läkemedel du vill förskriva i Ny-fliken. Fritextsökning kräver minst 3 angivna tecken för att börja söka. Finns det mallar tillgängliga så visas de överst och sedan produkter. Viktigt att korrekt vårdkontakt är vald och att radioknappen Förskrivning är markerad.

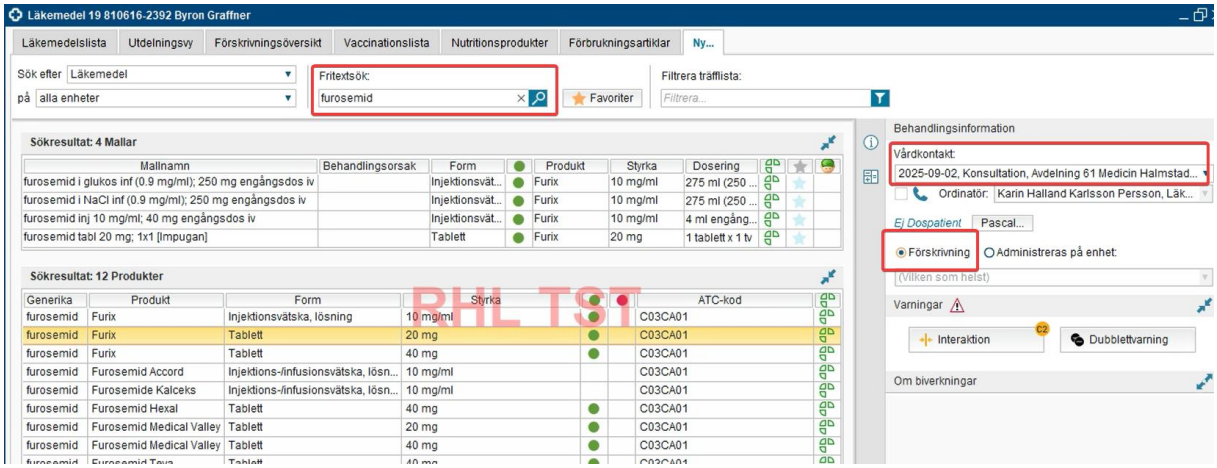

Via knapp Rekommendationer kan du få mer information om det läkemedel du vill förskriva. Där ser du vilka förpackningar som är valbara samt om läkemedel kan förskrivas med förmån.

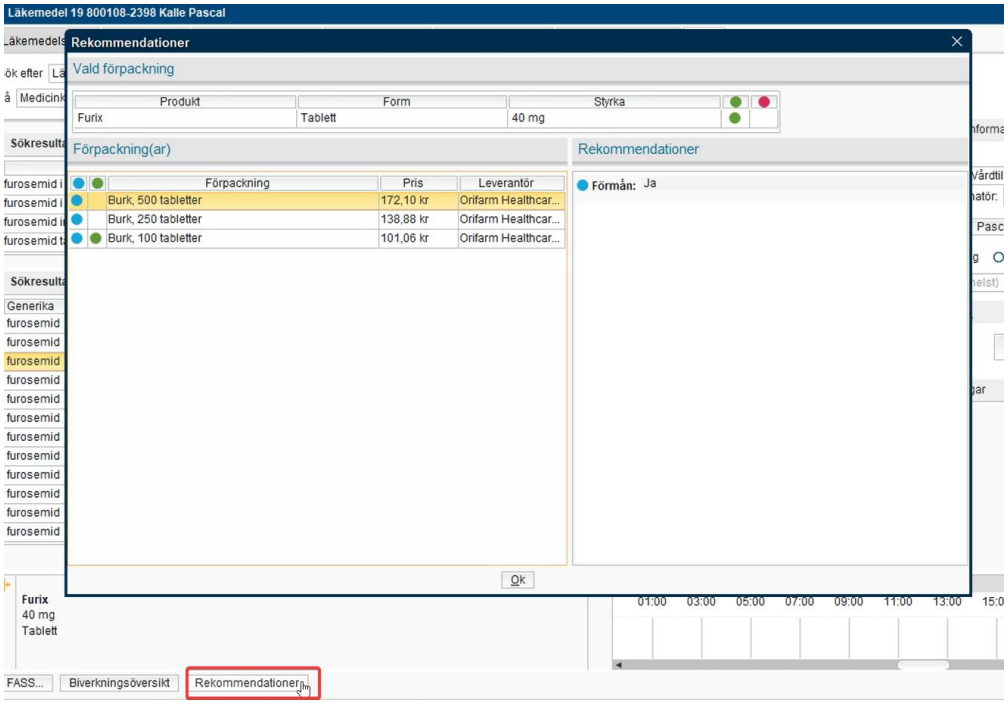

Dubbelklicka på det läkemedel du vill förskriva eller markera det och tryck på knappen Ordinationsdetaljer. Dubbelklickar du på en mall så kommer du direkt till Utkorgen. Observera också att det inte går att skapa en förskrivning utifrån vissa mallar (Radioknapp Förskrivning är då utgråad).

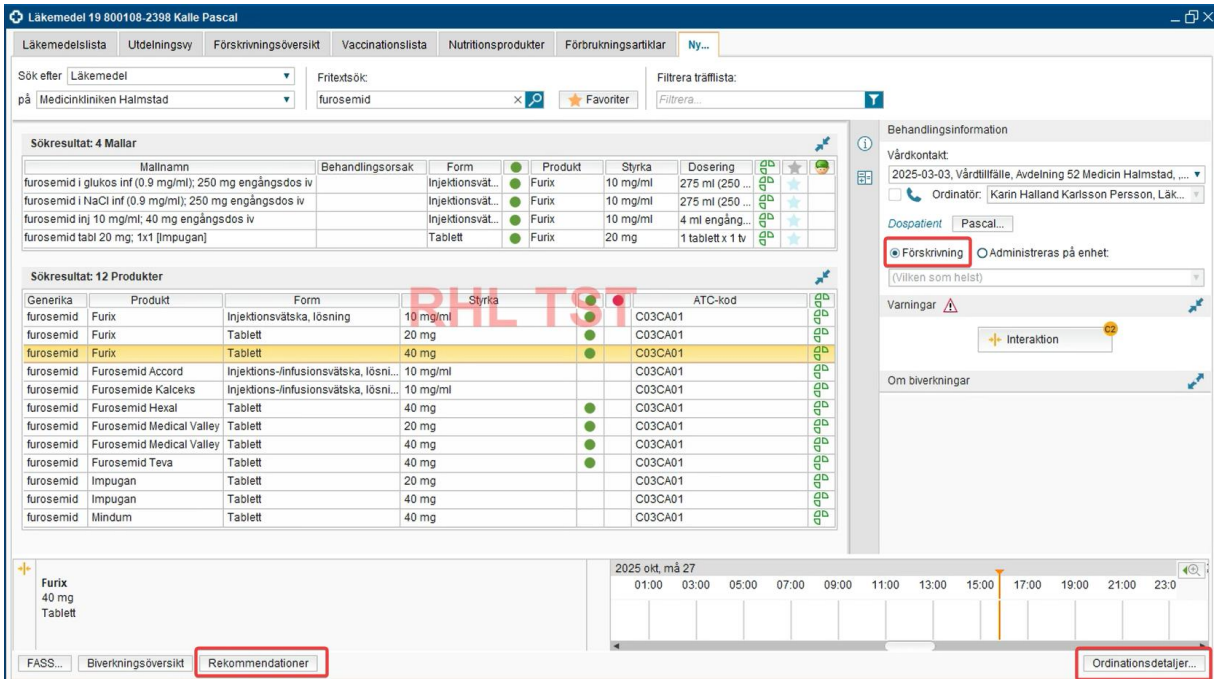

Ordinationsdetaljer

I fönster Ordinationsdetaljer anger du dina detaljer för den förskrivning du vill skapa. Vissa fält är obligatoriska att ange för att din förskrivning ska bli komplett. Behandlingsorsak och behandlingsändamål ska anges på alla nyskapade förskrivningar. Efter att du valt Behandlingsorsak så får du för många läkemedel automatiskt förslag på Behandlingsändamål. Det går också att skriva ett annat behandlingsändamål om förslagen inte passar eller på något sätt behöver förtydligas. Behandlingsändamålet kommer med på läkemedelsförpackningens etikett (doseringsanvisningen).

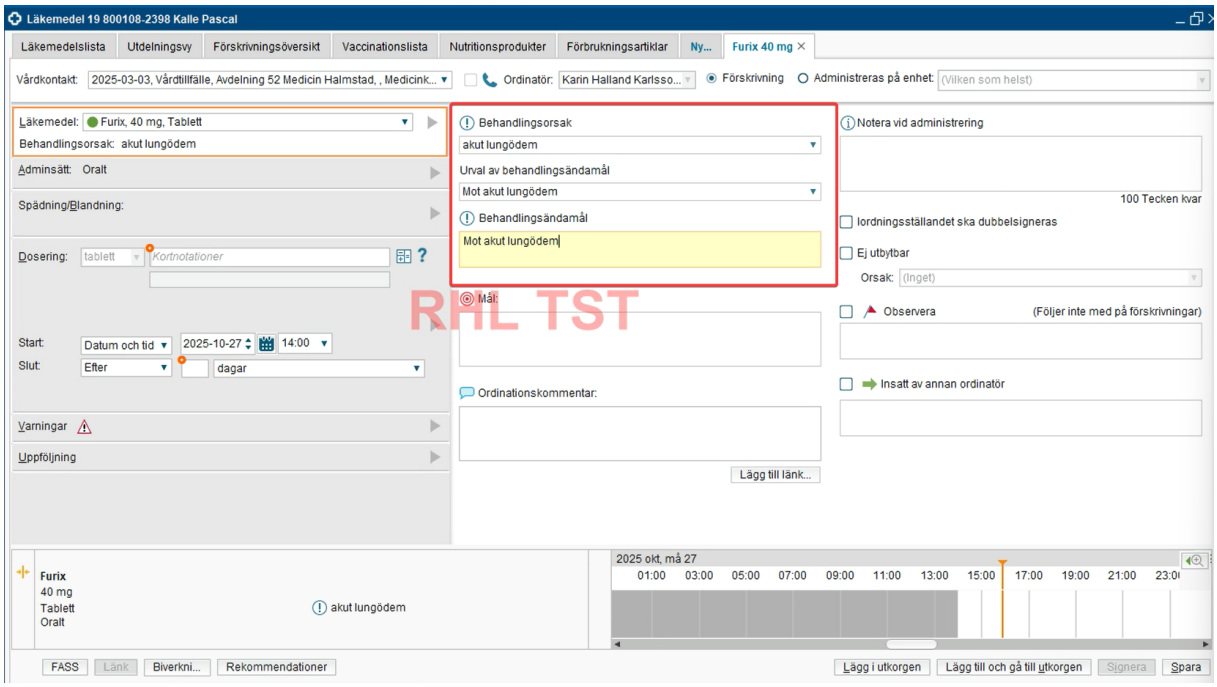

Ange information som är viktig vid administrering i fält Notera vid administrering. Du kan i Utkorgen välja om denna information ska tas med eller inte. Om du inte vill att läkemedlet ska kunna bytas ut på Apoteket så markerar du fältet Ej utbytbar.

Eventuell text i textfältet Observera med ikonen som angetts för läkemedelsbehandlingen följer inte längre med till förskrivningen i fliken Utkorg.

Om du väljer knapp Lägg i utkorgen så läggs förskrivningen till i Utkorgen och du kan påbörja nästa förskrivning via Ny-fliken. Väljer du Lägg till och gå till utkorgen så hamnar du i Utkorgen direkt och kan där färdigställa din förskrivning.

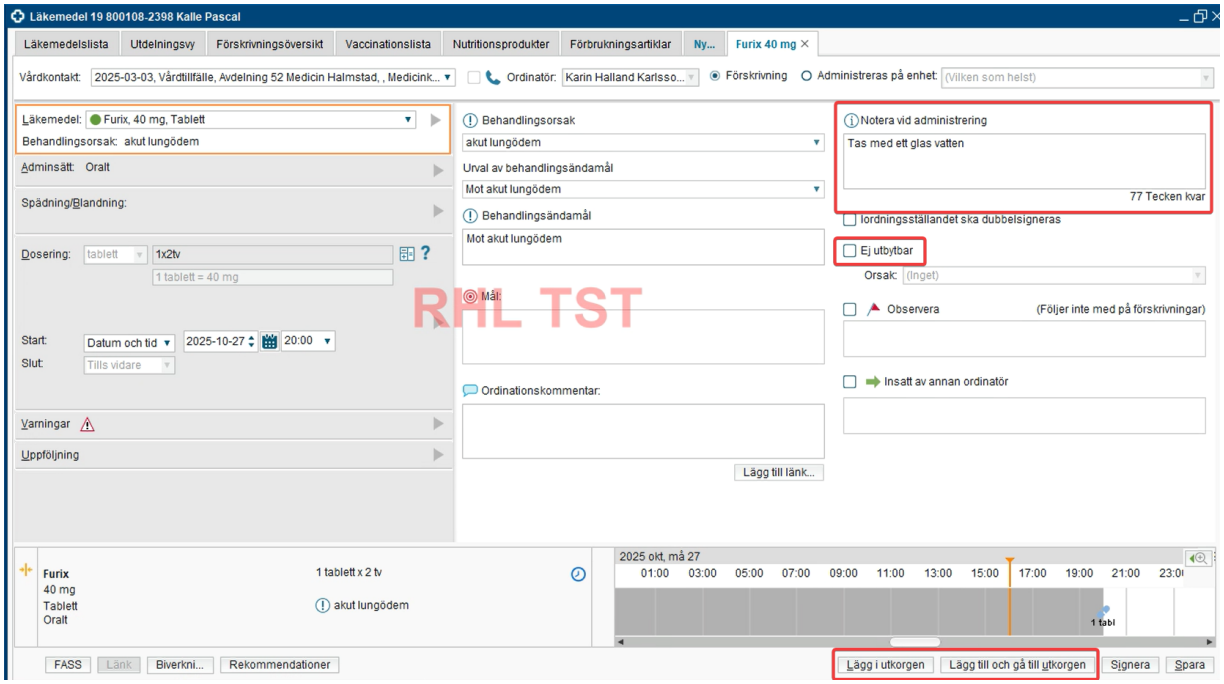

Utkorgen i Cosmic

I utkorgen är det framför allt elektronisk förskrivning av läkemedel och förbrukningsartiklar som hanteras, men du kan även registrera förskrivningar eller skriva ut på papper. Förskrivningen kan även sparas för senare hantering och det går att skapa flera förskrivningar samtidigt. Antalet pågående förskrivningar visas inom parentes i flikens namn, till exempel Utkorg (2).
Utkorgen har numera även olika bakgrundsfärger beroende på vad som förskrivningen avser. Läkemedel har vit bakgrund och förbrukningsartiklar lila.

Fältet Information till patienten är en kombination av uppgifter som du angivet för ordinationen i tidigare steg och är den information som kommer med på läkemedelsförpackningens etikett (doseringsanvisningen). Du kan välja att bocka ur fält för sådan information du inte vill ska komma med.

Du kan även ange valfri Annan instruktion för att komplettera med mer information. Det ska inte ersätta doseringsanvisningen utan är ett komplement.

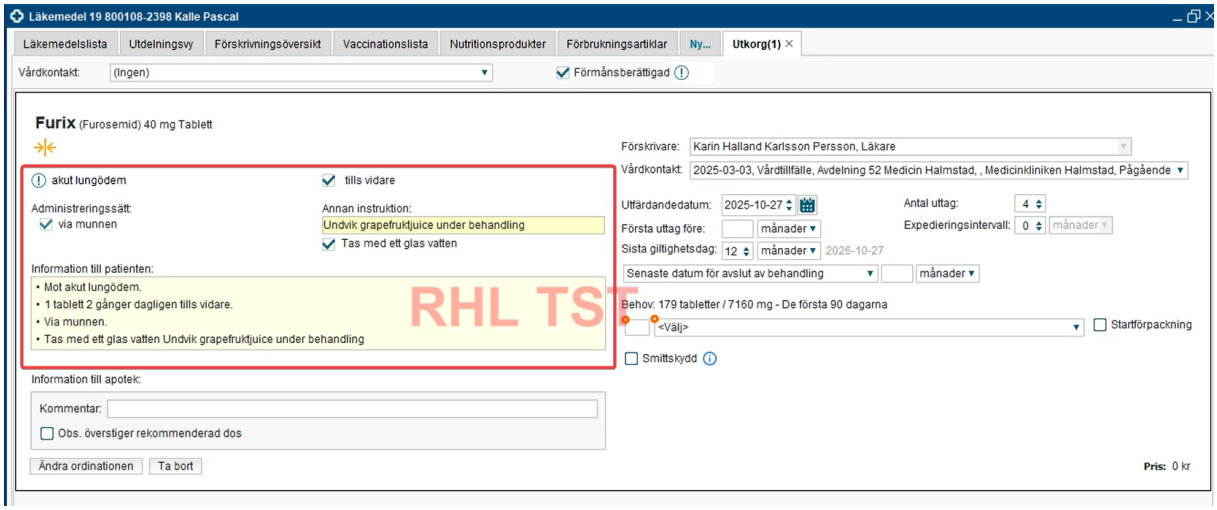

Viktigt att säkerställa information angiven i fält Information till patienten. Det är denna information som skrivs ut på den etikett som sätts på läkemedelsförpackningen. Den visas även i Läkemedelskollen. Doseringsanvisningen i NLL kan innehålla nästan dubbelt så många tecken som idag. Det gör det lättare att skapa doseringsanvisningar med färre förkortningar samt minskar behovet att lämna separata instruktioner. Doseringsanvisningen är till för patienten.

För att förmedla information till apotekspersonal ska fält Information till apotek användas. Detta fält är kopplat till varje enskild förskrivning och inte till hela Utkorgen som tidigare. Kommentaren är synlig för apotekspersonal, men inte för patienten. Den ska inte innehålla medicinska bedömningar eller känslig information.
Kryssrutan "Obs. överstiger rekommenderad dos" används för att markera att doseringen är högre än rekommenderat så att apotekspersonalen uppmärksammas på detta. Informationen underlättar för apotekspersonalen som då vet att förskrivaren medvetet förskrivit en högre dos.

I och med att kryssrutan ”Obs. överstiger rekommenderad dos” används behöver inte apotekspersonal längre aktivt ta bort denna information från doseringsanvisningen.

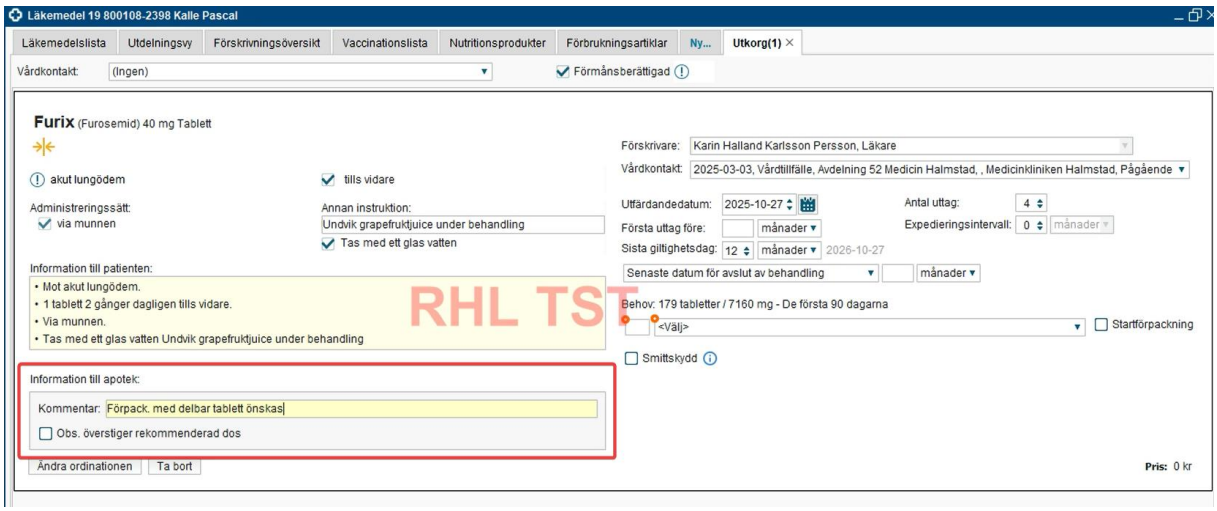

I samband med NLL så introduceras även några nya datum som du kan ange för förskrivningen. Det är valen Senaste datum för avslut av behandling samt Senaste datum för uppföljning av behandling. Datumen är inte kopplade till en specifik förskrivning utan till patientens behandling med aktuellt läkemedel. Det är också möjligt att ange en Sista giltighetsdag som är kortare än ett år på en förskrivning.
Datumen används när förskrivaren bedömer att de behövs.

Senaste datum för avslut av behandling används när det vid förskrivningstillfället finns en redan planerad avslutning av behandlingen. Påverkar inte förskrivningens giltighetstid om det ligger längre än ett år fram i tiden. Om det ligger kortare än ett år fram, måste Sista giltighetsdag anges till samma eller tidigare datum.

Senaste datum för uppföljning av behandling är det datum då förskrivaren bedömer att ett nytt ställningstagande till den enskilda läkemedelsbehandlingen behöver göras. Detta datum påverkar inte förskrivningen i övrigt.

Sista giltighetsdag styr hur länge en förskrivning är giltig för expediering på apotek. Om du inte anger något datum, sätts giltighetstiden automatiskt till ett år från utfärdandedatum.

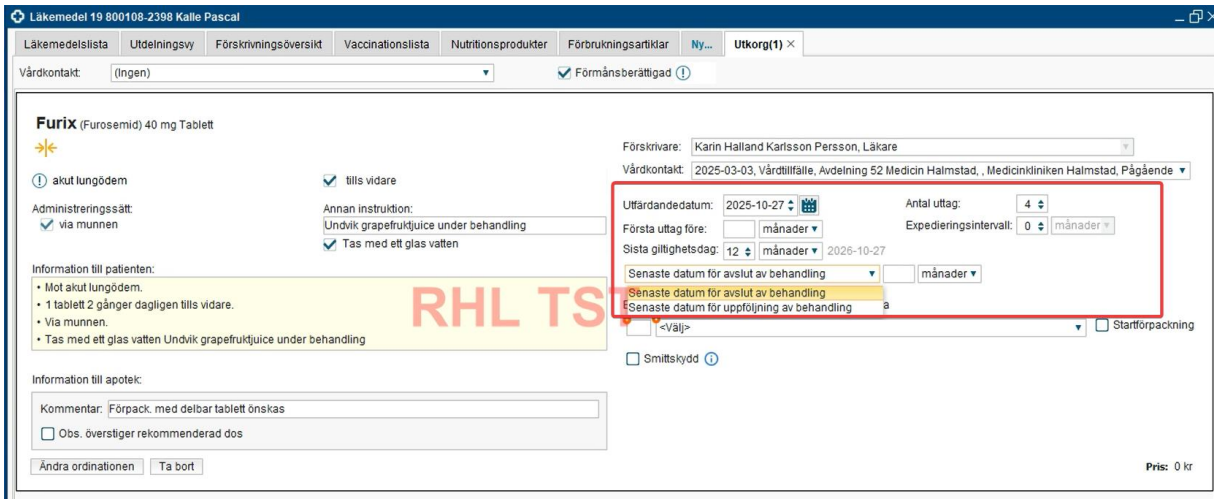

Om förskrivningen ska subventioneras i enlighet med Smittskyddslagen indikeras detta med en markering i kryssrutan Smittskydd.

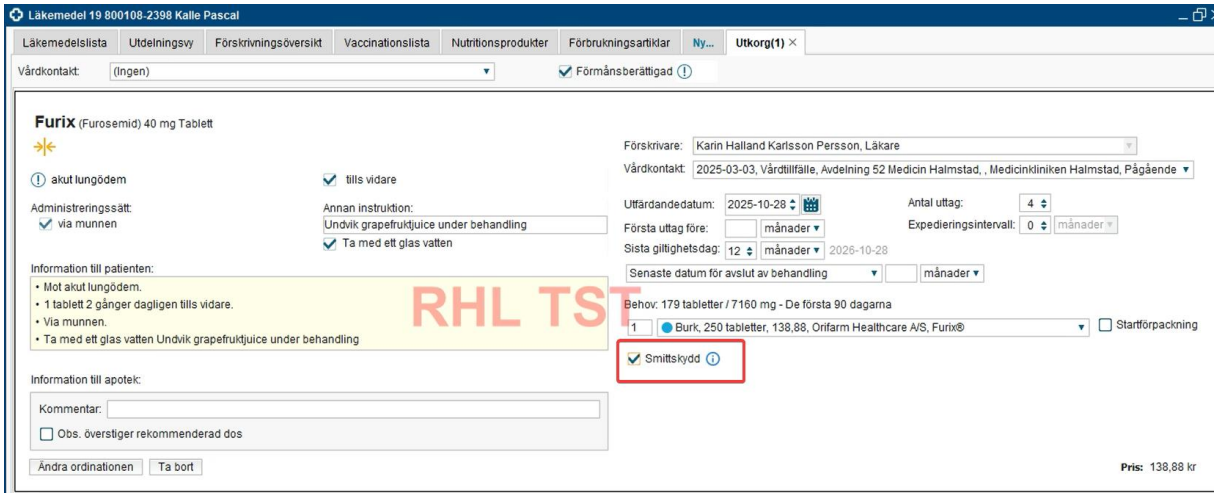

Om du förskriver ett läkemedel där det finns beslut från Tandvårds- och läkemedelsförmånsverket att det ska vara förmånsbegränsning, så kan en informationsruta visas (med blå bakgrund) efter att du valt förpackning för läkemedlet.
Där får du information om vilka kriterier som måste uppfyllas för att läkemedlet ska subventioneras. Det gäller ofta för ett visst användningsområde eller indikation och en specifik patientgrupp.
Du måste då markera om patienten uppfyller dessa kriterier med Ja eller Nej för att kunna slutföra förskrivningen.

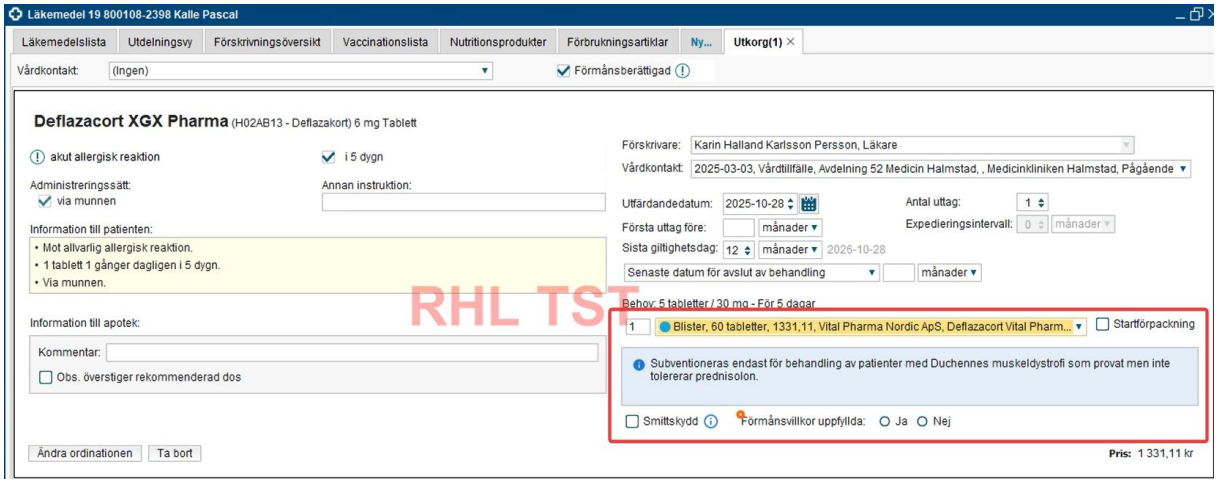

Om du behöver ändra något med din ordination som ligger till grund för förskrivningen så kan du trycka på knapp Ändra ordinationen. Du kommer då tillbaka till flik Ordinationsdetaljer där du kan genomföra dina justeringar innan du återvänder till Utkorgen.

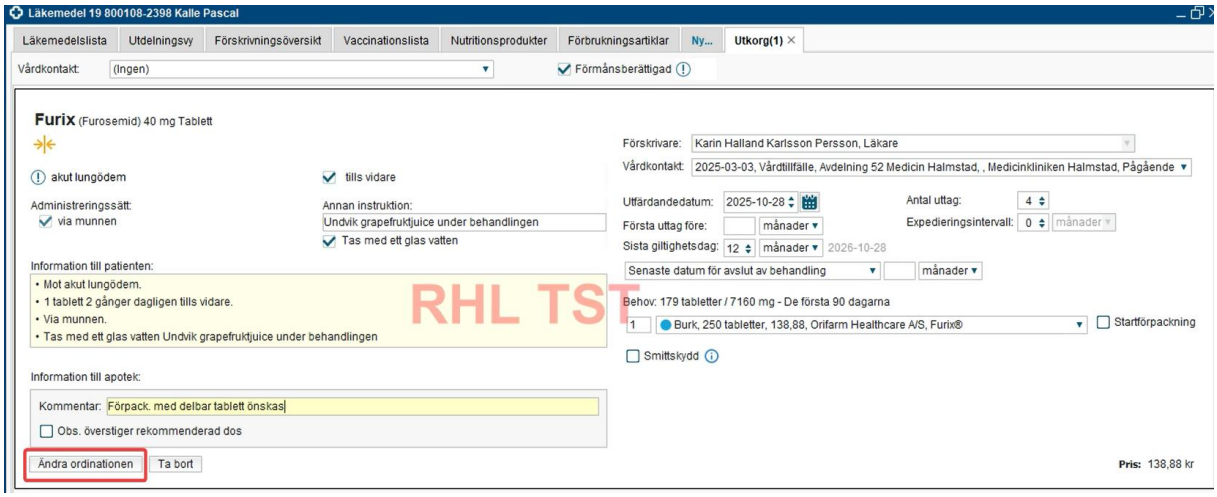

Skicka e-recept
När du är klar med att fylla i detaljer för din förskrivning i Utkorgen så har du några olika val via knapparna längst ner.

Registrera

Knappen används för att påvisa en behandling som inte är ordinerad i Cosmic. Observera att inget recept skickas till apotek.

Pappersrecept
Knappen används för att skriva ut ett pappersrecept.

Spara
Används för att spara en förskrivning. Observera att inget recept skickas till Apoteket.

Skicka förskrivning samt Skicka med begränsad åtkomst
Funktionen används för att skicka din förskrivning till Apoteket. När du tryckt på knappen Skicka förskrivning kommer en dialogruta upp med 2 val, antingen Skicka eller Skicka med begränsad åtkomst.

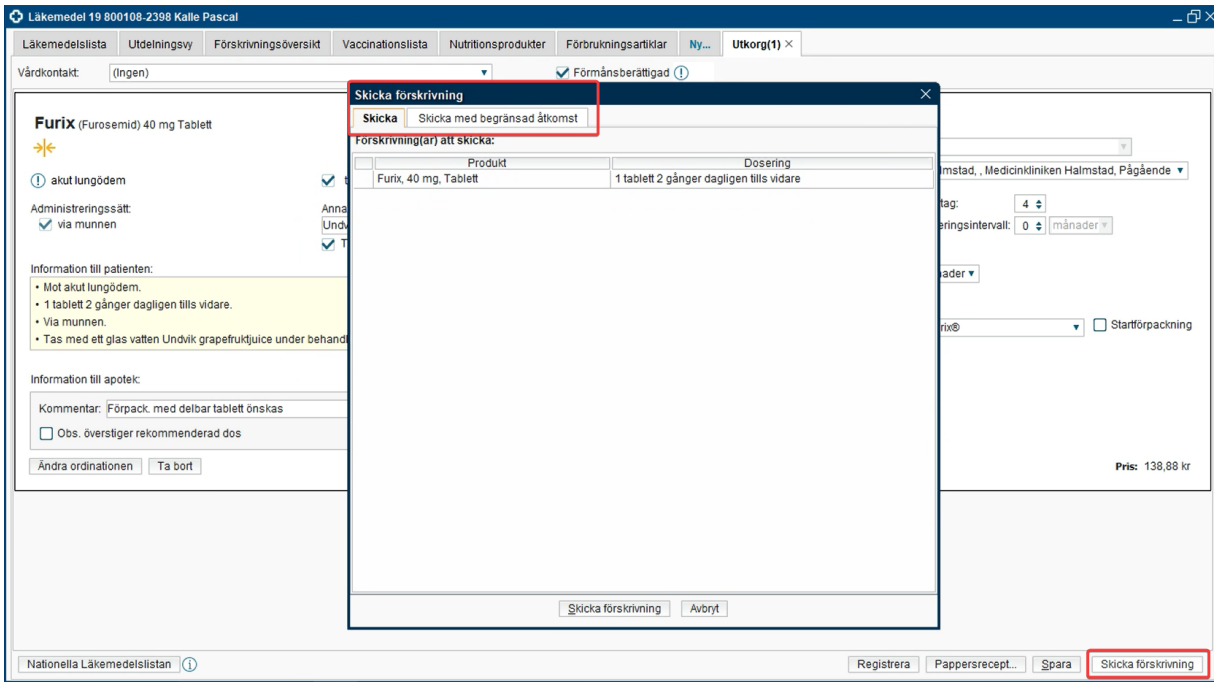

Om patienten har ett personnummer i Cosmic väljer du flik Skicka och sedan knapp Skicka förskrivning. Förskrivningen registreras i NLL och patienten kan göra uttag på valfritt apotek.

Om patienten har ett personnummer i Cosmic men du som förskrivare bedömer att det finns särskilda skyddsbehov, så är det möjligt att använda funktionen Skicka med begränsad åtkomst. Förskrivningen skickas med patientens födelsedatum och endast till ett specifikt apotek som du själv kan välja i samråd med patienten. Patienten kan endast hämta sitt läkemedel vid det valda apoteket. Förskrivningen visas inte i NLL för patienten eller för vårdpersonal.

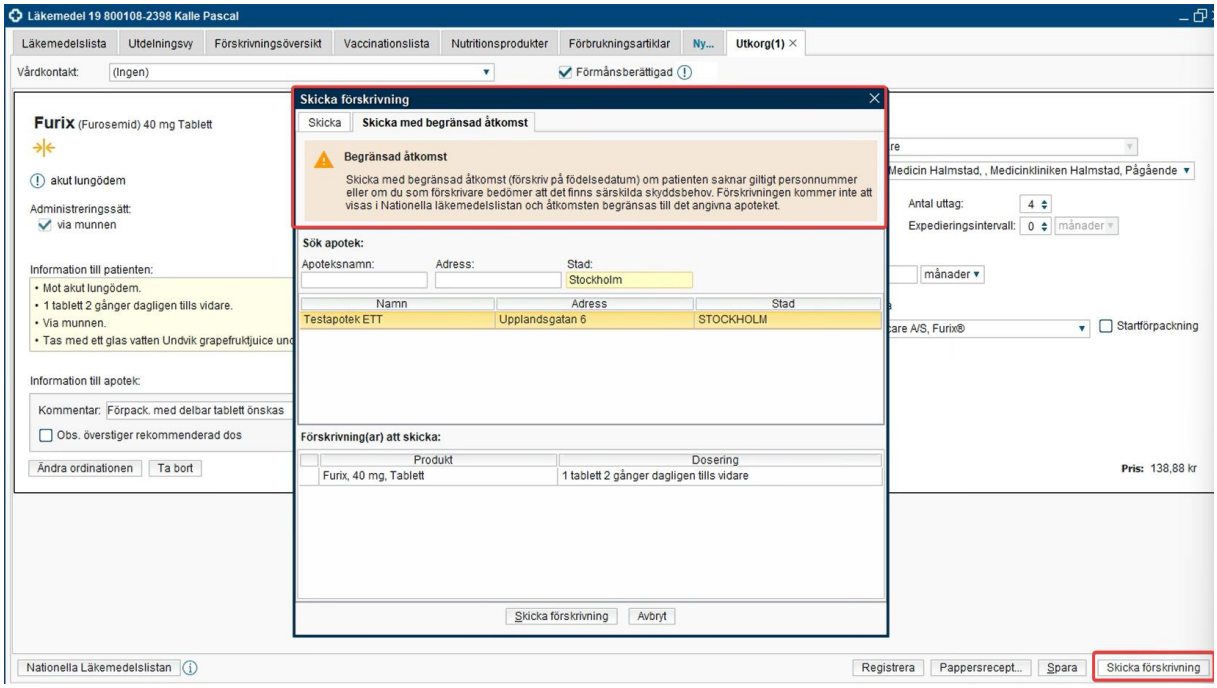

Om patienten har ett samordningsnummer eller reservnummer i COSMIC behöver patientens födelsedatum vara angivet i fönster Patientkort. Om ett samordningsnummer eller reservnummer används så kommer det angivna födelsedatumet för patienten att skickas istället för personnumret.

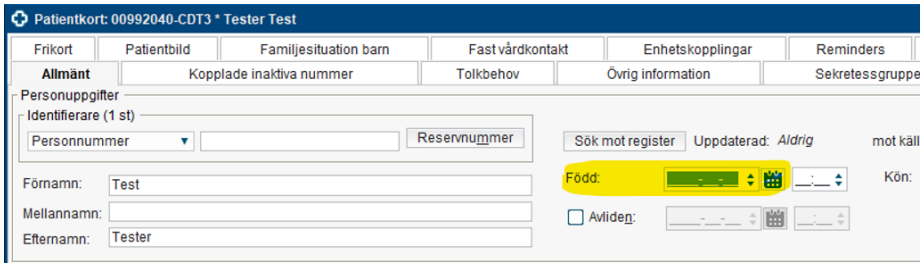

När man väljer att skicka förskrivningarna från fliken Utkorg är enbart fliken Skicka med begränsad åtkomst tillgänglig. Förskrivningen skickas med patientens födelsedatum och endast till ett specifikt apotek som du själv kan välja i samråd med patienten. Patienten kan endast hämta sitt läkemedel vid det valda apoteket. Förskrivningen visas inte i NLL för patienten eller vårdpersonal.

Förskrivning av förbrukningsartikel i Cosmic

Förskrivning av en förbrukningsartikel sker via fliken Ny. Välj Sök efter ”Förbrukningsartikel” och ange minst 3 tecken i Fritextsök för att påbörja din sökning efter förbrukningsartikel att förskriva.
Markera den förbrukningsartikel du vill förskriva. Du får mer information om din valda artikel längst ner i vyn, inklusive information om förmån.

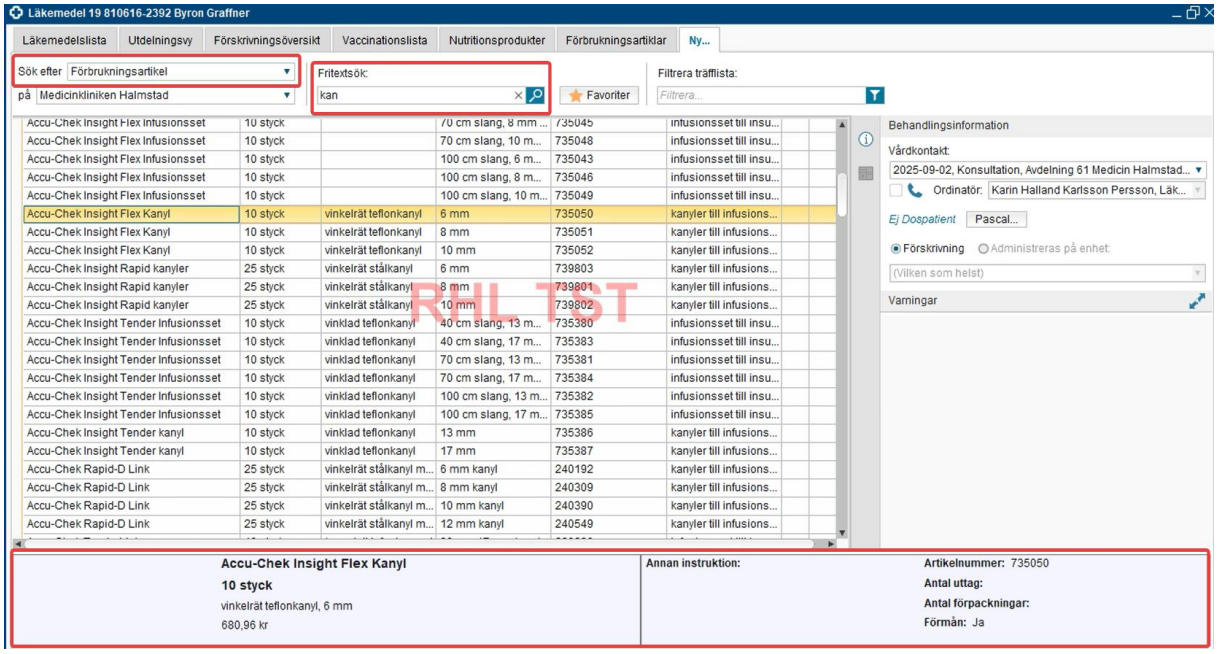

För att gå vidare och färdigställa din förskrivning kan du välja Lägg till och gå till Utkorgen. Vill du skapa ytterligare en förskrivning så välj Lägg i utkorgen för att sedan påbörja en ny förskrivning.

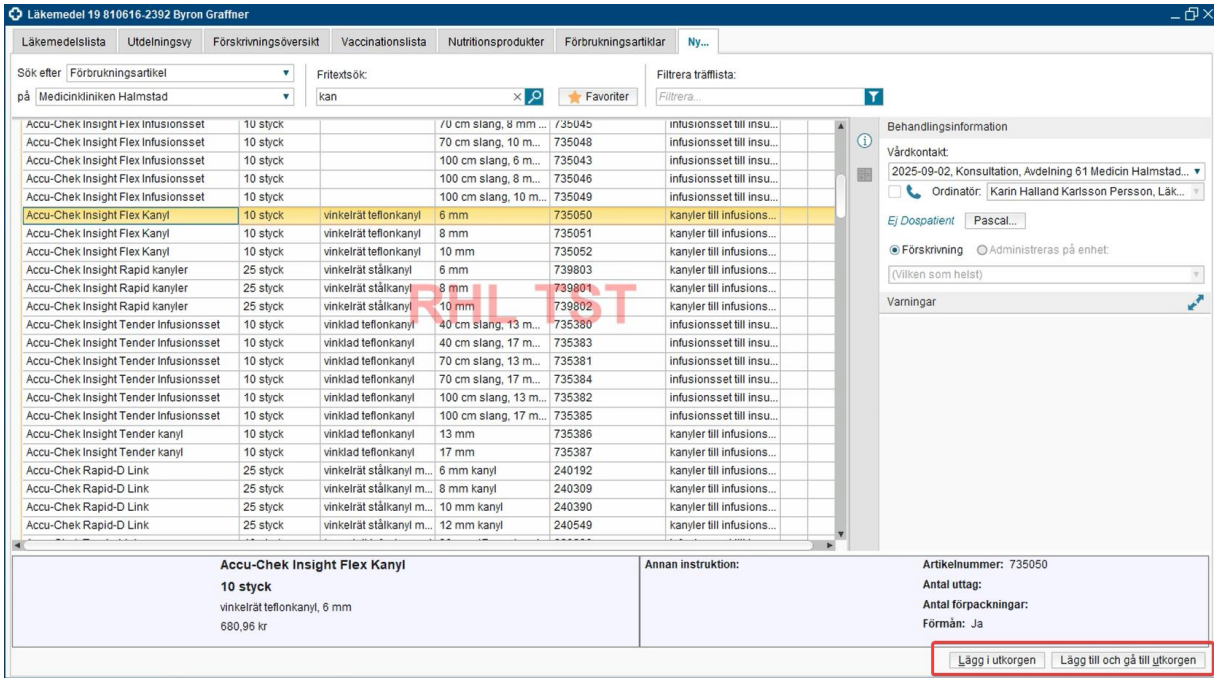

I Utkorgen kan du färdigställa din förskrivning. Vid förskrivning av förbrukningsartikel visas Utkorgen med lila bakgrund.

I utkorgen har patientinstruktionen nu delats upp i 2 fält, Doseringsinstruktion och Annan instruktion. I Doseringsinstruktion anger du hur mycket och ofta produkten ska användas av patienten. I fält Annan instruktion anger du annan relevant information om förskrivningen till patienten.

Under Information till apoteket kan du ange en kommentar som endast syns för personal på apoteket och inte för patienten.

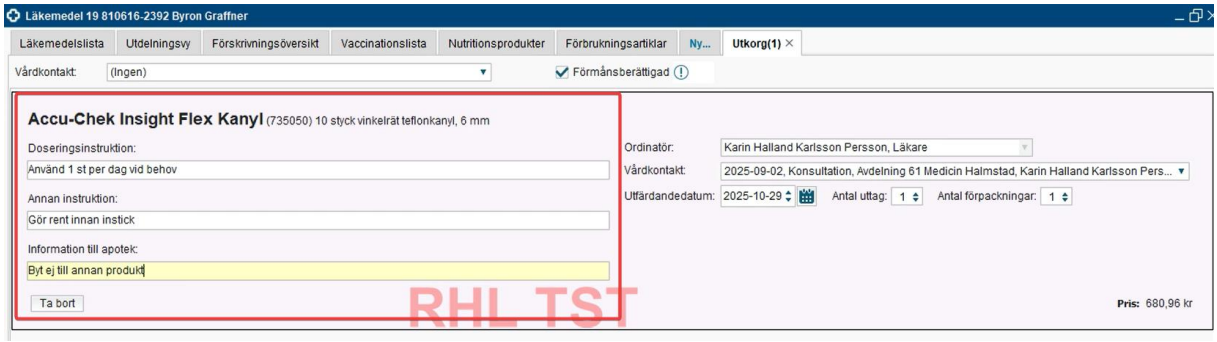

Fyll sedan i obligatoriska fält inklusive Antal uttag och Antal förpackningar. Slutför förskrivningen genom att välja Skicka förskrivning.

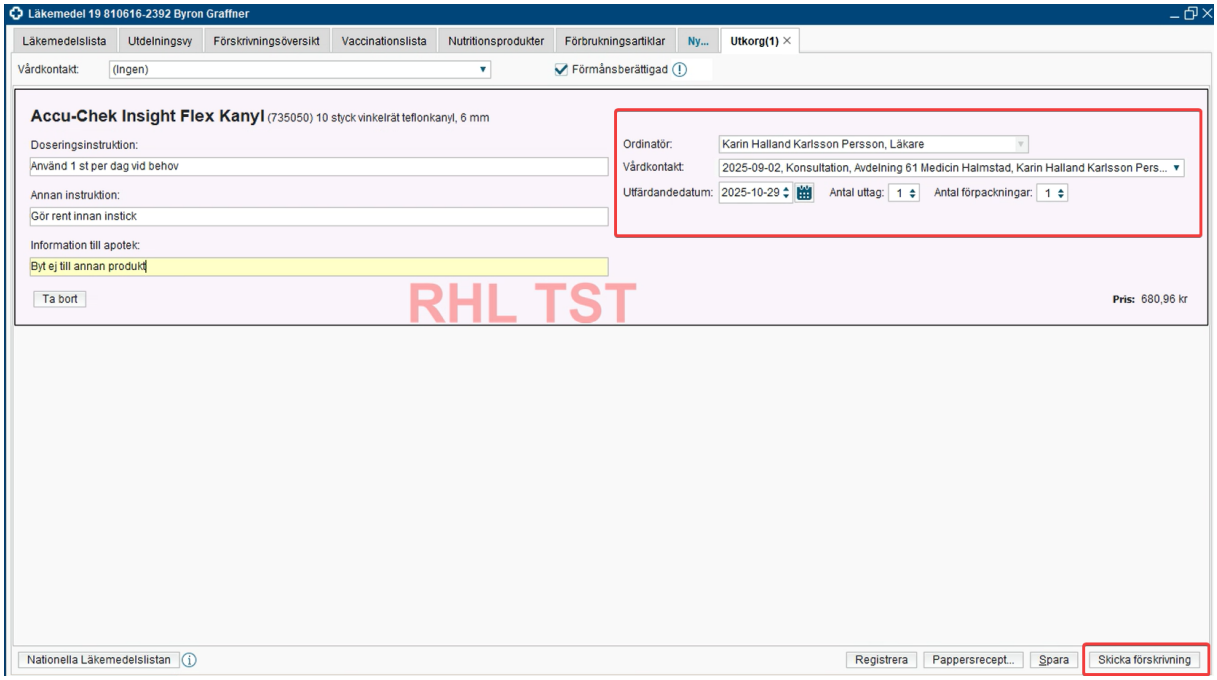

I nästa steg har du precis som vid förskrivning av läkemedel möjlighet att skicka förskrivningen för uttag till valfritt apotek, eller att Skicka med begränsad åtkomst och då att ange ett specifikt apotek i samråd med patienten.

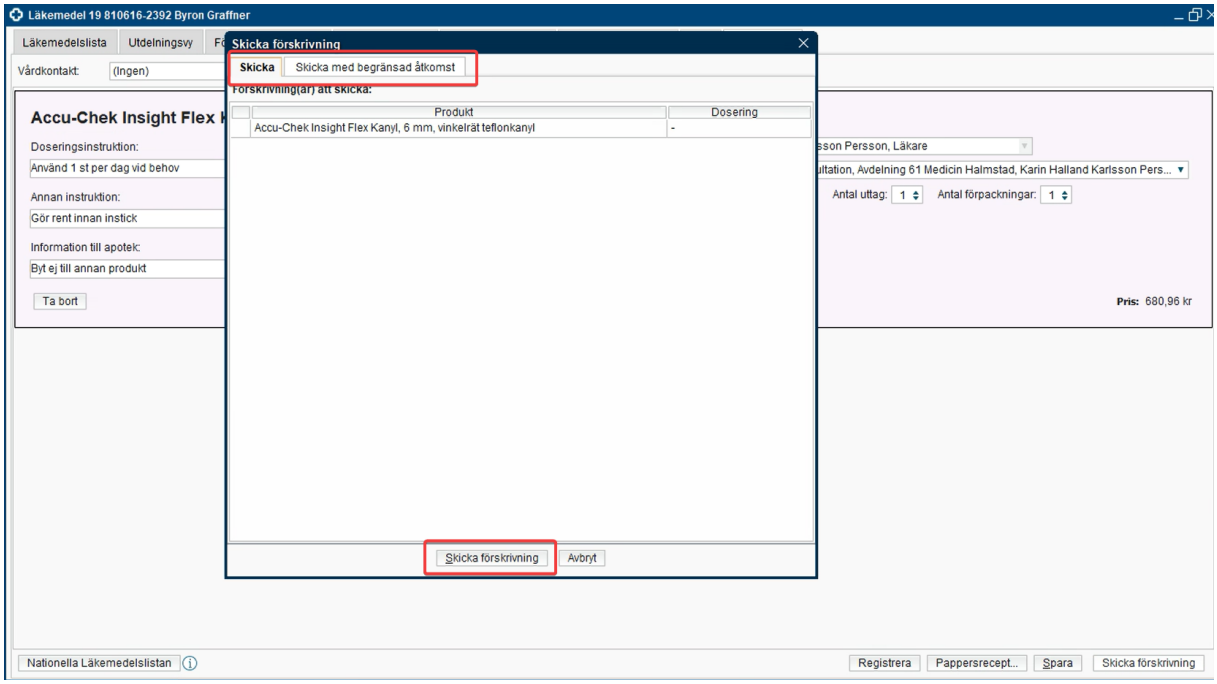

Viktiga begrepp

Administreringssätt

Alla nyskapade förskrivningar ska innehålla minst ett administreringssätt. Administreringssätten är strukturerade och hämtas från en gemensam källa, vilket underlättar ett standardiserat sätt att dokumentera. Vid behov är det möjligt att välja fler administreringssätt t.ex. infusion och intravenöst.

Redan idag anges ofta ett administreringssätt när en ordination skapas i journalsystemet men det kan hända att det är andra benämningar än de gemensamma och strukturerade administreringssätt som används i NLL

Det finns både en klinisk term och en patientvänlig synonym. Den patientvänliga synonymen är den administreringsinstruktion som patienten kan se på etiketten (doseringsanvisningen) som sitter på läkemedelsförpackningen och när patienten tittar på förskrivningen i Läkemedelskollen eller apotekens e-handel.

Källa: eHälsomyndigheten

Avsluta förskrivning

Används när något förändras i läkemedelsbehandlingen, till exempel när patienten helt ska sluta att använda läkemedlet. Avsluta förskrivning används även när något är felaktigt med förskrivningen i det fall patienten redan hunnit hämta ut läkemedlet. Görs i NLL när förskrivning är gjord utanför Region Hallands Cosmic-installation, annars från Cosmics läkemedelslista.

Det är även möjligt att sätta **Senaste datum för avslut av behandling** till dagens datum om behandlingen helt ska upphöra.

Det är möjligt att sätta **Sista doseringsdag** till dagens datum vilket innebär att patienten inte ska använda sitt läkemedel enligt denna förskrivning men en ny förskrivning kan skickas.

Källa: eHälsomyndigheten

Behandlingsorsak och Behandlingsändamål

Behandlingsorsak och behandlingsändamål ska anges på alla nyskapade förskrivningar. Behandlingsorsaken beskriver orsaken till behandlingen och behandlingsändamålet, som vänder sig till patienten, beskriver ändamålet med behandlingen.

När behandlingsorsaken är vald visas förslag på lämpligt behandlingsändamål. Det går också att skriva ett annat behandlingsändamål om förslagen inte passar eller på något sätt behöver förtydligas.

Behandlingsorsaken och Behandlingsändamålet visas för patienten i Läkemedelskollen och behandlingsorsaken visas i vissa fall även i apotekens e-handel.

Behandlingsändamålet finns även på läkemedelsförpackningens etikett (doseringsanvisningen).

Källa: eHälsomyndigheten

Dossamtycke

För att en patient ska få dosdispenserade läkemedel behöver patienten ge ett så kallat dossamtycke. Hälso- och sjukvårdspersonal som inhämtar samtycket ska informera patienten om vad samtycket innebär. Den som inhämtar samtycket kan ge annan personal i uppdrag att registrera samtycket i NLL. Dossamtycket gäller tillsvidare, och innebär att hälso- och sjukvårdspersonal inte behöver ett ytterligare samtycke för direktåtkomst till uppgifter om patientens läkemedel. Om patienten begär av hälso- och sjukvårdspersonal att återkalla ett dossamtycke så är det inte längre möjligt för hälso- och sjukvårdspersonal att ta del av dospatientens uppgifter.

Källa: eHälsomyndigheten

Förmodat samtycke

Endast om patienten har en stadigvarande oförmåga att lämna samtycke, vid till exempel demenssjukdom, kan hälso- och sjukvårdspersonalen hänvisa till ett förmodat samtycke. Det ska finnas lokala rutiner för hur förmodat samtycke ska hanteras i din verksamhet.

Källa: eHälsomyndigheten

Förskrivning

Utfärdande av recept, livsmedelsanvisning eller hjälpmedelskort av behörig hälso- och sjukvårdspersonal.

Anmärkning: Förskrivning är också underlaget för expediering av läkemedel, livsmedel och hjälpmedel. Förskrivning bygger på en ordination, vilket är beslutet som är avsett att påverka en patients hälsotillstånd genom en hälso- och sjukvårdsåtgärd.

Källa: eHälsomyndigheten

Förskrivningskollen

I Förskrivningskollen kan förskrivare se patients förskrivna och uthämtade läkemedel och andra varor som lämnas ut på apotek.

Förskrivare kan även förskriva e-recept via Förskrivningskollen. Informationen kommer från Nationella läkemedelslistan.

Källa: eHälsomyndigheten

Integritetsspärr

En integritetsspärr är en funktion som en patient kan använda för att dölja uppgifter om en förskrivning eller uthämtade läkemedel för vården. Funktionen finns i den digitala tjänsten Läkemedelskollen.

Patient som saknar möjlighet att använda Läkemedelskollen kan kontakta E-hälsomyndigheten för att begära en integritetsspärr.

Källa: eHälsomyndigheten

Läkemedelskollen

Läkemedelskollen är en tjänst där invånare över 18 år kan ta del av information om sina egna, sina barns och sina djurs recept. Det går också att se information om högkostnadsskydd och hantera fullmakter för apoteksärenden. Invånare når Läkemedelskollen via 1177.se eller via E-hälsomyndighetens webbplats.

Källa: eHälsomyndigheten

Makulera förskrivning

I NLL ska en förskrivning makuleras endast om förskrivningen är utfärdad på fel patient eller om något annat har blivit fel vid förskrivningen.

När en förskrivning makuleras ska en av följande orsaker anges:

- fel patient

- felaktiga uppgifter

Källa: eHälsomyndigheten

Nationella läkemedelslistan (NLL)

Nationella läkemedelslistan visar patientens alla förskrivna (recept) läkemedel, förbrukningsartiklar och nutritionsprodukter oavsett vilket journalsystem som använts och oavsett var i landet de förskrivits. Man kan avsluta förskrivningar gjorda i andra system/regioner och man kan på dospatienter jämföra och överföra ordinationer från NLL till Cosmic. Man kan inte förskriva i NLL.

Vad registret Nationella läkemedelslistan får innehålla samt hur informationen i registret får hanteras regleras av Lagen om nationella läkemedelslistan, Lag (2018:1212) om nationell läkemedelslista | Sveriges riksdag

Du kan även läsa mer om Nationella läkemedelslistan hos eHälsomyndigheten här Nationella läkemedelslistan • E-hälsomyndigheten

Källa: eHälsomyndigheten

Nödåtkomst

Om en patient tillfälligt saknar förmåga att ge sitt samtycke till hälso- och sjukvårdspersonal kan personalen hänvisa till och intyga att en nödsituation föreligger för att få tillgång till patientens uppgifter från NLL genom att använda funktionen nödåtkomst. Det ska finnas lokala rutiner för hur nödåtkomst ska hanteras i din verksamhet.

Källa: eHälsomyndigheten

Registrerat åtkomstsamtycke

Det finns möjlighet att tillämpa ett registrerat åtkomstsamtycke som gäller för den hälso- och sjukvårdspersonal som uppfyller ändamålen i relation till patienten.

Samtycket innebär att hälso- och sjukvårdspersonal inte återkommande behöver inhämta samtycke och tydliggör att det finns ett verifierat och dokumenterat samtycke.

Det registrerade åtkomstsamtycket medger direktåtkomst till patients uppgifter i Nationella läkemedelslistan (NLL) för enskild legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal och ska användas när du vet att du kommer att ha en kontinuerlig kontakt med patienten över en längre tid. Ett registrerat samtycke gäller som längst i fyra år och för flera vårdkontakter.

Källa: eHälsomyndigheten

Sekretesspärr gentemot vårdnadshavare

Vårdnadshavare kan via Läkemedelskollen och 1177.se se sitt barns förskrivningar tills dess att barnet fyller 13 år. Förskrivare av läkemedel kan av sekretesskäl begära att uppgift ska spärras i Nationella läkemedelslistan (NLL) för direktåtkomst till förskrivningen för vårdnadshavare. Sekretesspärr gentemot vårdnadshavare kan skapas av:

- förskrivare med rätt att förskriva läkemedel
- legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på uppdrag av förskrivare
- expedierande apotekspersonal på uppdrag av förskrivare (vid registrering av pappers- och telefonrecept).

En sekretesspärr gentemot vårdnadshavare kan skapas för en eller flera förskrivningar och tillhörande uttag. Spärren kan även sättas för samtliga uttag på pappersrecept. Det innebär att ingen av vårdnadshavarna får åtkomst. När det inte längre föreligger något behov av sekretess kan spärren hävas.

En spärrad förskrivning eller uttag visas inte för vårdnadshavare, eventuella ombud eller patienten själv i Läkemedelskollen, på utskrifter från NLL eller i apotekens e-handelssystem. Vård- och apotekspersonal kommer att se att förskrivningen är spärrad för vårdnadshavarna genom en särskild markering.

En sekretesspärr gäller fram till dess att den hävs, eller till dess att förskrivningen som den pekar på inte längre finns kvar i NLL. När en minderårig fyller 18 år hävs spärr mot vårdnadshavare automatiskt.

Även om vårdnadshavare inte kan se sitt barns förskrivningar efter att barnet fyllt 13 år är det möjligt att spärra barnets förskrivningar fram till att barnet blir myndigt. På så vis skyddas barnets uppgifter om vårdnadshavaren har tillgång till barnets e-legitimation och vid utskrift på apotek.

Källa: eHälsomyndigheten

Sekretesspärr av behandlingsorsak gentemot patient

Behandlingsorsak är en ny uppgift på förskrivningen. Sekretesspärr är en spärr som förskrivaren kan lägga om det finns risk för men för patienten. Döljer uppgifter för vårdnadshavare eller ombud. Sekretesspärr för behandlingsorsak kan skapas av:

- förskrivare med rätt att förskriva läkemedel
- legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på uppdrag av förskrivare.

Observera

- Det är behandlingsorsaken som går att spärra medan behandlingsändamålet alltid ska vara tillgänglig för patienten och därför behöver anpassas efter rådande situation. Behandlingsändamålet ingår i doseringsanvisningen, det vill säga det som syns på läkemedelsförpackningens etikett, apotekens e-handel och på Läkemedelskollen.
- När det finns en spärr på behandlingsorsaken markeras det på förskrivningen.
- Behandlingsorsaken kan fortfarande synas om patienten läser sin journal, exempelvis via 1177.se.

Källa: eHälsomyndigheten

Tillfälligt samtycke

Ett tillfälligt samtycke gäller för en vårdkontakt och för den hälso- och sjukvårdspersonal som uppfyller något av ändamålen under vårdkontakten. Ett samtycke kan inhämtas i förväg eller i samband med vårdkontakten. Väljer du denna åtkomsttyp intygar du att ett samtycke har inhämtats av patienten.

Källa: eHälsomyndigheten

Uppdaterat från föregående version

2025-11-13, Dokument fastställt